درعلیه‌ده غلطه‌ده « آره‌ولك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	դրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՄՐՑՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

Ասկէ երկու չաբաթ առաջ տեղի ունեցաւ Ց. Իզմիրեանց գրական մըրցանակին բաշխումը, որոշուած կանոնին համաձայն: Կանխահաս է այժմէն կարծիք յայտնել թէ մրցման ենթարկուած երկասիրութիւններէն ո՛րը կամ որո՛նք ընդունելութեան պիտի արժանանան ու պիտի պսակուին: Նախ եւ առաջ նոյն իսկ չատ որոշակի չի գիտցուիր ներկայացուած երկասիրութեանց թիւը ու տեսակը: Հետեւաբար առոր վրայ չէ որ պիտի խօսինք. մինչեւ անգամ աւելորդ իսկ կը նկատենք քրքրել այդ խնդիրը, հիմնուելով աւելի կամ նուազ հաւանական ենթադրութեանց վրայ, ինչպէս ոմանք սովոր են ընել՝ իրողութիւն մը կատարումէն առաջ հաղորդած ըլլալու փութկոտութեամբ, առանց նկատելու թէ երբեմն ամէնէն աւելի հաւանական համարուած ենթադրութիւններն են որ անհիմն կ'ըլլան:

Մենք կ'ուզենք բուն իսկ մրցման նպատակին վրայ ուշադրութիւն դարձնել, վախնալով թէ մի գուցէ այս տարի ալ կրկնուին նպատակէ այն շեղումները որ ասկէ առաջ քանի մը անգամ պատահած են: Գրական մրցման մը բուն նպատակն այն է որ մրցանակի արժանացող եւ պսակուող երկասիրութիւնը օգտակար հանդիսանայ հասարակութեան՝ որուն համար գրուած է անիկա: Իսկ այս պայմանը ուրիշ կերպով չըլլար, բայց եթէ նոյն երկասիրութեան տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուելով:

Արդ՝ ասկէ առաջ Ց. Իզմիրեանց մըրցանակին արժանացած երկեր կան որ ձեռագիր վիճակի մէջ կը մնան Յանձնաժողովին դարաններուն խորը, մինչ անոնց համար տրուած մրցանակի գումարները սպառած են հեղինակներուն կողմէ, եւ չեն յատկացուած ձեռագիրներուն տըպագրութեանը, որոնք այլ եւս լոյս չեն կրնար տեսնել, քանի որ տրուած դրամներն այլեւս գոյութիւն չունին: Եթէ տպագրուելու եւ ժողովրդեան մէջ տարածուելու համար պատրաստուած չէին անոնք, ինչո՞ւ պսակուեցան, որպէս զի մի միայն հեղինակներն նիւթական նըպա՞ստ ստանան: Ինչ նպատակի կը ծառայէ այդպիսի վարձատրութիւն մը, եթէ հայ մատենագրութեան, հնախօսութեան, ազգագրութեան եւ վերջապէս բանասիրութեան չպիտի նպաստէր անիկա: Եւ ինչպէս կրնայ նպաստել այդ նպատակին ո՛ եւ է գրուած, որքան ալ գեղեցիկ, բարեդէպ ու քաջայարմար ըլլայ, երբ ձեռագիր մնայ եւ լոյս աշխարհը չտեսնայ:

Արդէն բսինք թէ պսակեալ կարգ մը երկեր կան որ լոյս տեսնելիք չունին, քանի որ անոնց համար տրուած քաջալերութեան գումարները արդէն հալած են: Ուրեմն անոնք իրենց նպատակին չեն ծառայած, եւ անոնց համար տրուած մրցանակները ի զուր գացած են, ոչ ոք օգտուած է անոնցմէ, ո՛չ ժողովուրդը, ոչ մատենագրութիւնը, ոչ հնախօսութիւնը եւ ոչ ազգագրութիւնը կամ բանասիրութիւնը, այլ մի միայն հեղինակին գրպանը:

Ահա ճիշդ այդ բանին, նպատակէ այդօրինակ շեղումի դէմ է որ կ'ուզէինք խօսիլ եւ զգուշացնել խոնարհաբար ձեռնհաս մարմինը:

Ուստի պէտք է բացորոշ պայման մը դրուի տպագրութեամբ հրատարակել անպատճառ ո եւ է ձեռագիր երկասիրութիւն որ մրցանակի արժանի կը դատուի: Բայց որովհետեւ չատ ապահովութիւն չկայ թէ դրուած պայման մը խղճմտութեամբ պիտի յարգուի ենթակային կողմէ, անհրաժեշտ է սա երկուքէն մէկը ընել, կամ պսակուած գործը նոյն իսկ Յանձնաժողովին կողմէ հրատարակել որոշուած մրցանակի գումարովը, եթէ աւելնայ հեղինակին տալով, իսկ եթէ պակսի, մատենագիրը հրատարակելի երկին վաճառման արդիւնքէն հատուցանելով, եւ կամ գըրամը Յանձնաժողովին տրամադրութեան տակ պահել ու հեղինակին յայտարարել թէ այն ատեն միայն պիտի ստանայ, երբ ձեռագիրը տպագրութեան յանձնէ—դարձեալ միեւնոյն պայմաններով, այսինքն աւելցած գումարը իրեն տալով, պակասը գրքերուն հասոյթէն հոգալով: Աւելորդ է ըսել թէ՝ երկու պարագաներուն մէջ ալ՝ հասոյթին ամբողջութիւնը հեղինակին պիտի մնայ, քանի՛ օրինակ որ ուզէ տպել եւ քանի՛ անգամ որ կամենայ կամ կարենայ հրատարակել:

Այս կերպով եւ միայն այս կերպով է որ ճշդիւ գործադրուած կ'ըլլայ բարեյիշատակ Ց. Իզմիրեանցի նպատակը, որուն համար հաստատեց այս գրական մրցանակը այնքան գովելի ոգւով եւ հետեւելի զգացումով: Տարբեր ընթացք մը բռնել կամ ասկէ առաջ մէկ քանի անգամ եղածին պէս վարուիլ՝ տրամագծապէս հակառակ ուղղութեան մը հետեւիլ կը նշանակէ, ինչ որ պատճառ մը չունի ընելու Յանձնաժողովը, որ այնքան ձեռնհաս անդամներէ բաղկացած է եւ որուն Սրբազան Նախագահը մանաւանդ ամէնէն աւելի աղէկ կը զգայ, անտարակոյս հոգածու պիտի ըլլայ գործադրութեան դնելու այդ կէտը:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՀԻՆ ԲԱՂԴԱԳՈՒՇԱԿՆԵՐ

ԹՂԹԱՐԱՐ ՄԱՐՏՕՆ

Գ

Քիչ մը նստելէ վերջ, համրիչը ձեռք առած սկսեց համրել, ու ծոցէն ձեռագիր պզտիկ գիրք մը հանելով՝ վրան պչաց: Բան մը չհասկցայ, կ'երեւար թէ միտքովը կը համրէր... կամ մոգական հիւսայներ կ'ընէր... չատ ու քիչ՝ միտքս չէ, մէկ ալ գլուխս վերցուց եւ ասաց՝

—Ցօլօ՛, վաղէ էսդարին գլուխը, տես թէ երկնուց երես ամպ կայ, ու սուր քամիներ կը չվա՞ն...

Այնքցի, որ չէ. երկինքը ղուլալ ժանգարի է՝ արցունքի պէս, քամի ալ չկայ, տերեւն իր տեղէն չժաժեր: Քովը դարձայ ու այնպէս ճօւապեցի:

Ել չխօսեցաւ: Փոքր գրքի կողերէն 13 մանրուկ թղթի կտորներ հանեց: Ամենու վրայ գրեց, բլիմ էր, սատանի գիր էր, ի՛նչ էր՝ չհասկցայ: Փոտէ՛ք, չորուցակեց Ցօլօն՝ թլիմը մեր գրքերու նմանակ չէ, կախարդքներուց պրծնայ, մարդ հոգեւոր չի կրնար կարդալ: 12 թղթիկները՝ բոլորնմանց չորեց, մէջտեղ պողպատէ ղալէմով գծեց, ինքն ալ հոն նստաւ, ու մնացած մէկ թղթիկը դրեց մեր առջեւ: Երբ գիրքը կրկէն ձեռք առաւ, ինծի ասաց որ հեռանամ, ու երբ ձէն տայ, այն ատեն դառնամ:

Քաշուեցայ այն տեղէն, իջայ Միրաշ-Դըրի աղբիւրը: Պաղ սրտասուր ջուր մը կը ծնծնայ, ծաղկունքներէն՝ ինչ որ դրախտի հոտ կը բուրայ, ու կանանչ ծառին հովանիքը հոգիս հէյրա՛ս կը կտրէր: Ուչքս ու ֆամս հոն էր: Ի՛նչ կ'ընէր արդեօք, սատանէ՛ք կը կանչէ, լուսաւո՞ր կ'իջեցնէ: Աչքերս թուղման ու խփելու վրայ էին, ահա ձէնն եկաւ՝ կը կանչէր: Արդէն ականջս կախ էր. ելայ ու հոն վազեցի:

—Մ՛յ ստախօս, ասաց հերսոտմանց, ինչո՞ւ խաբեցիր զիս:

—Աչկունքս, լուսիկս, ինչո՞ւ խաբեմ զքեզ...

—Երկնուց երես ամպ ու քամի եղեր է, ողորդ չասացի՞ր:

—Զէ՛, չէ՛ աղա՛ս, ու դէպի վանք դառնալով՝ ձեռքս պարզեցի գմբէթներուն ու երդուընցայ՝ եօթ անուն Սբբ Կարապետը, ըսելով որ ամպ, քամի չկար:

—Դեռ կ'երդուընա՞ս, եթէ ամպ ու քամի չկային, ինչո՞ւ բլիմս չէտակ չելաւ. իմ բլիմները իսկի մէկ օր սուտ չէին խօսում, ուրեմն ստախօսը դուն ես, կրկնեց:

Ու մանր մունրը ժողվելով, զիս ալ հետն առած, վանքը դարձանք: Ճամբան ինծի ըսաւ թէ Ցօլօ, թէ որ կրնայիր Ֆիլի ճիկեր ձեռքդ բերել՝ գիտեմ թէ ի՛նչ բաղդի կը հասնէիր...

—Ֆի՛լ, աղա, Ֆիլը ի՛նչ ճանվար է, ուր կը գտնուի:

—Աւանա՛կ, չես իմանար Ֆիլը. Ֆի՛լ, ելի: Հինտ ու Զին երկիրները կայ:

—Հինտ ու Զին, քու տունը բըրչակ եղնի. կ'ուզես գլո՜ւխս էլ ուտել: Հինտ ու Զինը աշխրհքին մէկ ճօթը, սատանէք չեն կրնար երթալ ու դառնալ:

Էն օրէն բաց՝ սիրտս պաղաւ իրմէ. չիւճեի քանի սահաթ ոլորցուց զիս, աչքս փարս մը չկոխեց, ու փարան՝ աղէզի քարէն չատ էր մօտը:

—Ամպ ու քամին ինչո՞ւ կը հարցնէր, ասաց Մարտօն:

—Ռամիլ արկանելուն օրէնքը, որ ամպ ու քամի չգտնուի:

—Ռամը ի՛նչ է, ի՛նչի համար է:

—Ռամը ի՛նչ բանի համար չէ՛,—ի՛նչքան կորած, գողցուած բան կայ, անորմով կը գտնան, մանաւանդ հողի տակ՝ ժմընկուց թաղուածները, մարդոց գլխու գալիքը կ'ըսէ, ես ի՛նչ գիտնամ, աչխրհքի հին ու ծնը կը քննէ: Բանք ու բաներ խօսեցաւ ինծի, երկնուց, գետնուց, որ երբ միտքս բերեմ, ջրեր զիս կը տանին, բերին...!

—Օտապաշի Անդրէասը հազար անսակ բաներ կը պատմէր այս մարդուն վրայօք: Կ'ըսէր հեղ մը՝ Միրաշ-Դըրին պրակը բլիմներ թափեց, չորս դիէն կարմիր հալաւներով մարդիկ թափեցան դուրս...! —Ծառի ներքեւ գիր կը գրէր ու ծուխ կուտար, հաւօրէք ալ չէին կրնար թըռչել, կ'ելլէր կը բռնէր: Եղունգին վրայ բլիմ կը թափէր, ճամբորդ մարդիկ իրենց հալաւները կը հանէին (·՜·՜·), կարծելով թէ ջուրէ մը պիտի անցնին—անգամ մը եղունգին վրայ գրեց, երկու կռունկ ու մէկ սագ եկան մօտը—թուղթ կը գրէր՝ բարձին ներքեւ կը դնէր, առաւօտուն կ'ելլէր որ դրամ կայ բերուած...

—Աղուէսի մորթէն գօտի մը ունեցեր է, բլիմայով ծածկուած, երբ որ մէջքը կապեր, աներեւոյթ կ'ըլլար...

—Ըսել է թէ խիպլիկի բլիմ ունէր:

—Խիպլիկն ի՞նչ է հարցուց Մարտօն՝ արամ-տարամ:

—Խիպլիկը պատասխանեց ծերունին, վերին (վայրի) ոչխարներու պահապան ոգին է— հովիւն է, ինքը մեզ կը կը տեսնէ, բայց մենք զինքը չենք տեսներ, անոր բլիմը ո՛րուն ձեռքը որ անցնի, աներեւութք կ'եղնի:

—Ճանըմ, հոգի ունիմ տալու, ի՛նչ սուտ խօսիմ, ասաց քեռի Ցօլէն, ի՛նչ խիպլիկ, ի՛նչ բան, էն մարդը Վեցհազարեակի չնորհքով էտ հունարները կ'ընէր, գիտութեան դռները բացեր էր մարդը...

—Կախարդ է եղեր նկատեց ծերունին ու կախարդութիւնը մեղք բան է, վրայ բերաւ:

—Հա՛, ասաց Ցօլօն, կախարդութիւնը մեղք է, Ս. Գրքին մէջ գրուկ է: Գիտութիւն երկու տեսակ է, չար ու բարի, չարը՝ սատանայական է, դեւերով-ճիներով՝ Աստուծոյ կամաց հակառակ գէչ բաներ, բարին էլ այն է որ՝ Աստուծոյ խօսքով է, Աւետարան, Սաղմոս, Նարեկ ու Սուրբ աղօթքները կը կարդան, հրեչտակներ կը կանչեն, արդէն իրենք էլ սուրբ մարդիկ են, ճգնաւոր, ինչ բարի գործք կայ, զայն կ'անեն. հիւանդներ կ'ողջնցնեն, բարի խնդրուածքներ կը կատարեն, իմաստութիւն կը խնդրեն... եթէ բարի է, յորի՛ Պետրոս Սուրբազան (Ս. Կարապետի վանահայր Տ. Պետրոս եպիսկ. 1825ին) առաւ Պօլլանցի Ցօլանէս վարդապետի թղթերն ու վառեց:

—Օ՛ֆ, ականջ մ'աններ, ինչո՞ւ չարութեան ապահով առաւ, այրեց, չէ՛, Պետրոս Սուրբազան եպիսկոպոս էր, ծառայ եմ կարգին, բայց Ցօլանէս վարդապետի գիտնականութիւնը չունէր, իրենց մէջն ալ, ուեր էր. բռնեց զթղթեր վառեց: Զէ թէ բոլոր թղթերը, ինչ որ բանդալի էր՝ վերցուցին...

—Ցօլէ՛, քեզի բան մ'ըսեմ, էտի իմ խելքը չմտաւ, դիտել տուաւ ծերուկին միջինիկ եղբայրը:

—Բեռին՝ ջարկացոտ՝ է՛յ, տաւար, օղորդ որ աչխարհք չտես էիր, վանք կ'ուտիս, փական կը հաչես, դու ի՛նչ կը հասկնաս գրոց ու բրոց, էտ գիտութիւն երկնուց է: Աստուածաշունչ կարդացե՞ր ես, զՄարգարէից չնորհքն գիտե՞ս, 40 օր ծոմ-պահք կը պահէին, մեր թղթարանել,—գիտնականներն ալ այնպէս կ'ընեն: Դու կարդացե՞ր ես, Աստուած ինչպէս պատուիրեց Եզեկիէլ մարգարէին որ ծոմ պահէ... Դանիէլ մարգարէն յո՞րի ծոմ պահեց, Սուրբ երեք մանկունք ի հնոցէն ինչպէս ազատուեցան: Սողոմոն իմաստուն հաւորիկի ու Գէլզազանի լեզուն՝ ինչո՞վ կը հասկնար: Մովսէս մարգարէն ինչպէս կ'ելլէր Սինա լեռ կը ճգնէր. ահա, էտի էն չնորհքն է. ո՛վ որ սուրբ եղնի Աստծուն տուր իգայ, նոյն չնորհք կը բաշխէ անոնց, ինչպէս որ Տեառն մերոյ Յիսուս Քրիստոս զՍուրբ Հոգուն չնորհքն ծաւալեց ի յառաքեալքն ի վերնատան...

—Էն ժամանակ սուրբ մարդիկ չատ կար ի յաշխարհ, հիմիկ, մեղաւոր չատ, է՛լ նոյն չնորհք չկայ...

—Անգէտ, ո՛ր կը զրուցէ, դու անպակ-ղանպա՛ մի՛ դելգեր, ինչո՞ւ առաքեալներուց վերջ՝ քիչ սրբեր եկան ի յաչխարհ, հայրապետներ, վարդապետներ, Ս. Լուսաւորիչ, զարմօք-զաւակօք: Դու լսե՞ր ես Պետրոս գետադարձ հայրապետի անունը, Օձնեցի հայրապետը, Ս. Գրիգոր Նարեկացին, Անանիա Շիրակացին, Տէր Ցուսկան որդին...

—Ճանըմ, ատոնք ամէն հին ժմընկուց խօսք է...

—Տէ՛ր ողորմեա՛, վանքի ծռերուց ես, յորի՛ խօսք չես հասկնար: Իմ ջոջ պապը կ'ըսէր, Սուրբ Յովհանու վանք Մարտիրոս Աստուածավախ վարդապետ մը եղեր է, որ զկանանչ ծառ չորցուցեր է, Ս. Կարապետի նուիրակ Պօղոս վարդապետ՝ Ակինու քաղաքը՝ փլուկ սար մը կեցուցեր է, անոր համար անունը դրերին տաղխիւռուսան: Բաղիչու մեծ Վարդան վարդապետը՝ Սողոմոն իմաստունի չափ բան գիտէր, հիմիկ ալ՝ խո՞ւլ ես, չես լսած Ուրֆացի Յարութիւն եպիսկոպոսի համբաւը: Պաղտասար վարժապետ մը կայ Ստանպոլ: Անապատու Գէորգ վարդապետ, Իւչքիլիսէի տիրացուն...

—Յորի՞ ատոնք կախարդէ մարդե՞ր են...

—Ի՛նչ կախարդ. խրատ խեւին, սապոն սեւին. օղորդ որ խօսք չես հասկնար: Ատոնք ամէնն ալ Վեցհազարեակ կարդացեր են, զՍուրբ Հոգու չնորհքն եւ իմաստութիւնն ժառանգեր են, Վեցհազարեակի մէջ հրեչտակներու լեզուն անգամ գրուկ է, Սուրբ հրեչտակներուն, որ գիշեր ցորեկ այն աթոռի առջեւն են: Կախարդ էն է՝ որ զԱստծու Սուրբ Գիրք թողեր է՝ սատանայի խօսքին կը հետեւի: Իսքե Սիմոն մոգը՝ էն կախարդներուց էր, որ Աստծուց գտաւ զիր պատիժ:

—Բեռի, քումն որ կայ զօրով է, չեն հասկցներ զմեղիկ կախարդ, կախարդ է բան մը որ Աւետարան չընդունիր, ես իմ անգէտ խելօք կ'ըսեմ որ՝ էտ բանը գրքի, թղթի կամ աղօթքի կերպերուն վրայ չէ, որ սուրբ կամ կախարդք եղնին. չար մարդուն կ'ըսեն կախարդ, բարի մարդուն կ'ըսեն սուրբ: Քրիստոսին տասներկու առաքեալ կար, ամէնու չնորհքն ալ Քրիստոսից էր ու մէկն ելաւ եղաւ Յուդա. ինչո՞ւ իր սիրտ չարոց է... Վեցհազարեակ-մեցհազարեակ ամէն մէկ է, մարդ մը որ Աստծու ճամբէն դնանց, Աստուած կու տայ անոր:

—Կախա՞րդն ալ Աստծու ճամբէն կ'երթայ...

—Զէ՛, կախարդն՝ Աստծու ճամբէն չերթար, ախըր էն ալ կը սովրի զՎեցհազարեակ...:

—Է՛լ, ես բան չունիմ քու հետ ասաց ու Բեռի Ցօլոն հերսոտմանց՝ ելաւ հեռացաւ ախոռէն:

Մուշ ԳԵՂԱՄ

ՀԱԼԷՊԻ ՀԱՅԵՐԸ

Հալէպի պէս մեծկակ քաղաքի մը պզտիկ թաղով հայութեան մէկ որոշ մասը, ան ալ հին բնիկ սերունդը, կրօնապէս թէ իմացապէս այլասերուելու, հետեւապէս վտանգուելու չաւղին մէջ է:

Ամբողջ վեց երկա՛ր տարիներու դիտողի հետամտութիւններուս մէջ ամէնէն աւելի ջիղերուս դպչող բանը սա եղած է թէ, ամէն անգամ որ կրթական թէ եկեղեցական, հանրային ու վիճակային խնդիրներ մը պատահէին ձեռնպահ կը մնային. ահա բնիկ տարրին նկարագրի յատկանչական մէկ տգեղ կողմը:

Տեղացիին ուծացումը ա՛յն աստիճան յառաջացած եւ ուղն ու ծուծը ներարկած է որ՝ տիրող լեզուէն՝ արաբերէնէն զատ ուրիշ լեզու չի գիտեր. մինչեւ անգամ հայերէնի պարզ ու ռամիկ խօսելավարժութեան մը իսկ անգիտակ է:

Բարոյապէս ինկած կը համարուի ան. բարացուցական սովորոյթներ եւ բնատոհմիկ զգացումներ ալ հեչտ չեն գար իրեն. տէրտէր, հայրսուրբ, սրբազան ամէնքը մէկ դանկ մը չարժեր իր աչքին. այնքան հեռի է իր ժամէն ու խուսափող՝ իր կղերէն. անոր լանջքը ալ չեւեւէջեր բաբախուն՝ իր կրօնին նկատմամբ, արդի ցամաք վիճակին մէջ. հայեցի նախակըրթութեան ու մտաւոր մշակութեան հանդէպ բոլորովին զգայազիրկ՝ լոկ պզատոնական չոր վերաբերում մըն է որ ունի ան:

Եկեղեցիին մէջ մերթ ընդ մերթ ալ Աւետարան, ընթերցում եւ քարոզ՝ արաբերէնով կը տրուին. ու կը վախցուի որ իրաց այս ընթացքին հետեւանքով օր մըն բոլոր ժամերգութիւնները օտար լեզուով ըլլան... օտար տարրերու ներկայութեան:

Այս ինկածութեան գլխաւոր զսպանակն ու ազդակը եղած են միջավայրի աշխարհաքաղաքացիական առինքնող վըրանրացութիւնները եւ բազմագունակ ազգերու տարասեռ հոսանքէն գոյացած պէրոտ բարքերու ձեւակերպիկ ցուցադրումները, ապահովապէս:

Մինչ տարաչխարհի մերայինք ցեղային աւանդութիւնները վառ պահելու կը ճգտին, աստղին սակայն չուրջ 300 տնուոր ազգաբնակութիւն մը օտարացումի եւ այլասերումի կը միտի. ահա հոս իսկ է անմեկնելի զարտուղութիւնը, ստուգապէս եպերելի ընթացքը տեղացի հայ տարրին:

Իրաց այս տխուր վիճակին չարունակումը, բնական է թէ օրին մէկը զիրենք այլասերէ եւ գուցէ չճանչցուին ալ, հակրօն ըղձանքներէ ու բնայատուկ կըրթութենէ հեռացած ըլլալով:

Բարոյական ու տոհմային այս մահացումը իր վերջակէտը դեռ չդրած՝ առանց վարանքի զօրեղ հակազդեցութիւն մը անհրաժեշտ է նոյն այդ խոլ հոսանքին դէմ. ատ ալ կրօնական թէ կրթական մշակներով կ'ըլլայ միայն. ու աս անմիջական պէտք մըն է, դէթ նոր սերունդին սիրոյն համար. ապա թէ ոչ օր մը — անշուշտ ոչ հեռի — բնական է թէ այս օտարամերձ տարրը պիտի երթայ մտնէ ի չարս օտարացած Հայերու:

Ասաբազար Զ. ԿԷՆՃԵԱՆ

ՍԱՄՈՒԷԼ ՍՄԱՅԼՍ

ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ՆԿԱՐԱԳՐԻՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Դ

Նկարագիրներուն ընտրելագոյնը չի կըրնար սակայն կազմուիլ առանց: Անհրաժեշտօրէն պէտք է ունենալ աչալրջութիւն, յարատեւ կանոնապահութիւն ու բացարձակ ինքնազսպութիւն: Անտարակոյս տեղի պիտի ունենան վարանումներ, անկումներ, վայրկենական վհատումներ, հարկ պիտի ըլլայ մաքառիլ անթիւ դըժուարութիւններու, անհամար փորձութիւններու դէմ, ու հարկ պիտի ըլլայ յաղթել անոնց: Բայց եթէ ձեր հոգին զօրաւոր է ու ձեր սիրտը ուղիղ, երբեք մի յուսահատիք յաջողութեան մասին: Յառաջանալու, բարոյական սանդուղին բարձրագոյն մէկ աստիճանին հասնելու լոկ փափաքը քաջալերիչ ու կենդանարար է մեզի համար, ու եթէ նոյն իսկ չհասնինք մինչեւ ծայրը, դարձեալ մեր ազնիւ ձգտումներէն ու ջանքերէն մէկ մէկ օգուտ կը ծագի անվրէպ:

Ու երբ ուղեցոյց ընտրուած վսեմ օրինակներուն լոյսով, մարդկութեան ունեցած ազնուագոյն բաներուն տեսարանովը, ամէն մարդ իրաւունք ունի ու պարտական է դիրք մը փառասիրել իր ընտրած տիպարներուն մօտ: Զպիտի նախանձինք անոնց ո՛չ հարստութեան ոչ ալ ընկերային մեծութեան, այլ անոնց հոգիին, անոնց ճշմարիտ պատուին: Զպիտի ջանանք ըլլալ ո՛չ ամէնէն ճարպիկը, ո՛չ ալ ամէնէն կարողը, այլ պիտի ըլլանք ամէնէն անկեղծը, ամէնէն ուղղամիտն ու ամէնէն պարկեշտը:

Յիշենք բարացոյց (caractéristique) մէկ նկարագրողը Ալպէր իշխանին, որ ինքն իսկ օժտուած էր ընտրելագոյն հոգիով մը եւ որ այնչափ ազդեցութիւն գործեց ուրիշներուն վրայ իր բարեհամբոյր բնաւորութեան անխառն ոյժովը: Պաշտօն ստանձնած ըլլալով Վիքթորիա թագուհիին կողմէ Ուէլլինկթընի վարժարանին տրուած տարեկան մրցանակին պայմանները ճշդելու, որոնց որ մրցանակը չնորհուի ոչ թէ ամէնէն խելացի, ամէնէն գիտուն աչակերտին, ոչ իսկ ամէնէն ճշդապահին, ամէնէն ջանասէրին, ամէնէն հանդարտաբարոյին, այլ ամէնէն ազնիւ տղուն, այսինքն անոր՝ որ ամէնէն աւելի տրամադիր թուի սրտի վեհ սկզբունքներու տէր մարդ ըլլալու («Ներածութիւն Ն. Ա. Բ. Իշխան Ալպէրտին Ճառերուն եւ Ուղերձներուն», եւ 39—40):

Նկարագիրը կը հաստատուի ազնիւ սկզբունքներէ, ամբողջութենէ ու գործնական իմաստութենէ առաջնորդուած ու ներշնչուած արարքներով: Իր ամենաբարձր արտայայտութեան մէջ, սա կը նըչանակէ անհատական այն կամքը՝ որ ազդուօրէն կը գործէ կրօնի, բարոյականի ու բանավարութեան օրէնքներուն համաձայն: Նկարագիր ունեցողը խորհրդածութիւնով կ'ընտրէ իր ճամբան ու յարատեւօրէն անսայթաք յառաջ կ'երթայ անոր մէջ, պարտաճանաչութիւնը համբաւատենչութենէ, ու խղճի ուրախութիւնը բոլոր աշխարհի գովեստներէն գերադաս համարելով: Ուրիշներուն անձնականութիւնը յարգելով հանդերձ, անաղարտ կը պահէ իր ինքնատպութիւնն ու անկախութիւնը, եւ քաջութիւն կ'ունենայ պարկեշտ ու բարոյական տէր մնալու այն պարագային մէջ իսկ ուր ժողովրդականութիւն չվայելէ, թողլով որ ժամանակն ու փորձառութիւնն աւելի լաւ ճանչցնեն ու արդարացնեն զինքը:

Թէպէտ օրինակը միշտ մեծ ազդեցութիւն ունի նկարագրի կազմութեան վըրայ, սակայն հոգիի այն ոյժը՝ զոր Աստուած դրաւ մեր մէջ, պարտի ըլլալ անոր

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (87)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈՒԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Թ

Քրիսթիան չէր կրնար աչքերը զատել Մահուան ահռելի դէմքէն, որ աղէտալի թափօր մը կ'առաջնորդէր. յանկարծ իրեն այնպէս թուեցաւ թէ այդ ոսկրոտ գլուխը, փոսացած ակնակապիճներով, կերպարանք կը փոխէր չարունակ, Էթիէննէթի նմանութիւնը առաջ բերելով: Աչքերով կը լափէր զայն: Այո՛, նոյն ինքն Էթիէննէթն էր, որ պատանքով ծածկուած, ահարկու եւ անողոք, կը նախագահէր ջրհեղեղին ու կորստաբեր գետին հոսանքն ի վար կը գահավիժէր: Իր կմախային ձեռքով, ահռելի ժպիտ մը չրթունքներուն վրայ, Էթիէննէթ գոգցես նշան կ'ընէր իրեն՝ մէկտեղ յառաջանալու: Քրիսթիան չուզեց անոր ընկերանալ: Բայց Էթիէննէթի չարժուձեւը աւելի ժպիրհ ու նայուածքը աւելի սպառնական էր, ու կը լսէր անոր աղաղակը. «Կ'ուզեմ որ ինծի հետեւիս: Վրէժը կը լուծեմ մարդկութեան, որ կը պահանջէ ալքոլի թոյնով մեռնիլ: Կը տեսնե՞ս սա բոլոր բեկորները. ալքոլամոլութեան պատճառած աւերումներն են անոնք, ալքոլամոլութեան՝ զոր դուն եւ քուկիններդ անհրաժեշտ ընծայած էք ամբողջ աշխարհի, հարըստութիւն դիզելու համար: Նայէ սա ուրուականներուն, որոնք գետին հոսանքն ի վար կը քչուին, ներկայացնելով մարդկային այլասերման տիպարներ. ատոնք արբեցողներ են՝ մեռած, որպէս զի դուք բնակարաններ ու դղեակներ ունենաք. Թոյնի վաճառակա՛ն, թոյնով մեռի՛ր: Ետեւէս եկո՛ւր: Ճակատագրին կողմէ պաչտօն ստանձնած եմ վրէժ լուծելու այն դժբախտութեանց՝ զորս պատճառած էք դուն եւ քուկիններդ: Զես կրնար խուսափիլ ձեռքէս: Քու մոլութեամբդ կը բռնեմ օձիքդ: Եթէ փորձես մտնալ զիս, պիտի արբենաս անդադար ու արբենալէն պիտի մեռնիս:» Մեռելատիպ մարմինը ծածկուեցաւ պատանքին մէջ, որ հովէն կը ծածանէր մեռելական դրօշի մը պէս. Քրիսթիան իր դէմքին վրայ զգաց պատանքին ժանտ քղանցքը: Խելայեղ չարժում մը ըրաւ, պակուցիչ տեսիլքէն ազատելու համար: Ինքզինքը անկարող զգաց խօյս տալու, իր անձկութեան մէջ ճիչ մը արձակեց: Սենեակին դուռը բացուեցաւ: Պ. Մուլէն ընկերակցութեամբ Ժընըվիէվի, ներս մտաւ. գործարանին տնօրէնը մէկդի քաչուեցաւ, մանկամարդ կնոջ ճամբայ տալու համար: Ժընըվիէվ յուսահատական չարժում մը ըրաւ, բայց միշտ ինքզինքին տէր, ըսաւ տնօրէնին.

—Հարկ եղածը ըրէք, որպէս զի ոչ ոք խանգարէ մեզ ու կասկածի երթայ թէ...

—Ո՛հ, տիկին, վստահ եղէք իմ վրաս:

Ժընըվիէվ ցոյց տուաւ տարաբաղդ Թարտը, որ գորգին վրայ պառկած էր ծիծաղկոտ դէմքով մը:

—Կրնա՞ք մտակայ սենեակը տանիլ սա խեղճ մարդը:

—Կը փորձեմ:

Պ. Մուլէն, որ յաղթադամ էր ու կորովի, ճարտարագէտ-հողագէտին թեւերէն բռնեց, կապերտի մը պէս քաչքռտեց զայն, ու մտակայ գրասեղանի մը վրայ դրաւ: Ճարտարագէտը, անէացած, չարունակեց խռկալ: Ժընըվիէվ, իր տեղէն չխախտելով, մռայլ վիշտով մը կը դիտէր Քրիսթիանը, որ գլխահակ, չրթունքներուն վրայ ապուշ ժպի՛տ մը, աչքերը ապօտ, չարժելու անկարող, սպասողական դիրքի մը մէջ կը գտնուէր. բայց ճանչնալով իր կինը, ձեռքերը կ'երկնցնէր անոր, իբր աղատարարութիւն մը:

—Խնդրեմ, իմ կառքս նստելով Սէն-Ռէմի գացէք, տոքթ. Օկանը հոս բերելու համար, ըսաւ Ժընըվիէվ, խօսքը տնօրէնին ուղղելով:

—Քառորդէ մը կը դառնամ...

Երբ Քրիսթիանի հետ առանձին մնաց, Ժընըվիէվ ջուր լեցուց գաւաթի մը մէջ, թաչկինակը առաւ, թրջեց զայն ու մեղմօրէն քսեց ամուսնին ճակատը: Սփոփանքի հառաչանք մը արձակելով Քրիսթիան, ձեռքերը միացուց իրարու ու մրմնջեց.

—Ժընըվիէվ... օ՜հ, Ժընըվիէվ...

—Լռէ, ըսաւ մանկամարդ կինը մեղմօրէն... Մի՛ խօսիր հիմա... ինքզինքդ տէր եղիր նախ. յետոյ բացատրութիւն պիտի տաս, եթէ երբեք բան մը ունիս բացատրելիք...

Քրիսթիան ալ չխօսեցաւ բնաւ, բայց խոշոր արտասուքներ կը հոսէին այտերէն վար, ու իր նայուածքներուն մէջ կը նըկատուէր անհուն տխրութիւն մը, որ այնքան չեչտակի ի վեր կը հանէր մանկամարդ կնոջ վիշտը, յուսահատութիւնը, ամօթապարտութիւնը: Ժընըվիէվ սիրտը ճմլուած ու ընկճուած իր տուայտանքներուն այնքան բրտօրէն կրկնուելուն պատճառաւ, չկրնալով ալ եւս զսպել ինքզինքը՝ Քրիսթիանի մօտ թիկնաթոռի մը մէջ ինկաւ, դէմքը ծածկած ձեռքերուն մէջ ու ջանալով խեղդել հեծկլտուքները: Այսպէս իրարու քով մնացին, վիշտէ ընկճուած, անձայն ու անչարժ, երկուքն ալ արտասուելից, երբ թէ իրազեկ ըլլային յեղակարծօրէն պատահած աղէտի մը, որ ընդ միշտ կը խանգարէր իրենց հանդարտութիւնը: Ու այդ դառնութիւնը զոր միասին կը զգային, քաղցրութենէ զուրկ չէր բոլորովին: Իրարու չնորհապարտ կ'ըլլային լռելեայն, յանդիմանանքներ չուղղելնուն եւ արդարացումի նուաստութիւնը յանձն չառնելնուն համար: Շատ դժբախտ կը գտնէին ինքզինքնին, բայց ո՛չ դժնէ եւ ոչ ալ վատ կը համարէին զիրար: Ու առիկա տեսակ մը մխիթարութիւն էր իրենց անձկութեան մէջ:

(Շարունակելի)

գլխաւոր նեցուկը։ Այս ոյժը կրնայ միայն մարդոց զօրավիգն ըլլալ կեանքի մէջ եւ իւրաքանչիւրին շնորհել կորով ու անկախութիւն։ «Ո՛րչափ տխուր բան է, կ'ըսէր Դանիէլ, Եղիսաբէթեան դարուն մէկ բանաստեղծը, եթէ մարդ չի կրնայ ձգտիլ դէպ ի վեր։ Եթէ մարդ չունենայ որոշ աստիճանով գործնական ու ազդու ոյժ, նկարագրին արմատը կազմող կամքին ու արմը կազմող իմաստութեան հետ զուգախառնուած, կեանքը պիտի ըլլայ տարտամ ու աննպատակ նման կայուն ջրի մը, փոխանակ ըլլալու այն սրընթաց հոսանքը՝ որ մեծամեծ ծառայութիւններ կը մատուցանէ։

Երբոր նկարագրի մը բաղադրիչ տարրերը որոշ կամքով մը միացած են վեհ ըղձանքներու ազդեցութիւնով, մարդ քաջաբար կը թեւակոխէ ու կը յարատեւէ պարտականութեան շաւիղին մէջ. այս պատճառաւ որչափ ալ որ կարենան վընասուիլ իր աշխարհիկ շահերը, այն ատեն կրնայ ըսուիլ թէ նա շատ մօտ է իր էութեան կատարելագործումին հասնելու։ Անոր նկարագիրն ի հանդէս կուգայ իր ամէնէն անվեհեր ձեւովը, ու կ'իրագործէ ամէնէն վսեմ գաղափարը զոր կարելի ըլլայ կազմել առնականութեան մասին։ Այսպիսի մարդու մը արարքները կը ցոլանան ուրիշներուն կեանքին ու գործերուն մէջ։ Անոր խօսքերն անգամ կ'ապրին ու կը գործեն։ Լութերի խօսքերը փողի պէս կը հնչէին Գերմանիոյ մէկ ծայրէն դէպ ի միւսը։ «Անոր խօսքերը ճակատամարտի համազօր էին», կ'ըսէ Րիխթէր։ Այսպէս Լութերի կեանքը թափանցեց իր հայրենակիցներուն կեանքին մէջ, ու դեռ ազդելով կ'ազդէ նոր Գերմանիոյ նկարագրին վրայ իսկ։

Միւս կողմէ եթէ կամքի կորովը զուրկ է ամբծութենէ ու ազնուութենէ, կրնայ պատկերացնել միայն չարիքի սկզբունքը։ Նովալիս դիտել կուտայ, իր «Բարոյական վրայ Մտածումներ»ուն մէջ, թէ կատարելագործումին մատոյպարն աւելի վտանգաւոր ոսոխ չունի մարտնչելու համար՝ քան թէ ամենաբուռն կեանքին մատոյպարը, որ դիւի մատոյպարը ըլլալու համար, կը պահանջէ միայն գոռոզութեան ու եսապաշտութեան որոշ խառնուրդ մը(*)։

(*) Այսպիսիներու շարքին մէջ գըտնուեցաւ Ուաթէրլոյի պարտեալը, անզուգական կորովի տէր՝ բայց սկզբունքէ զուրկ մարդ մը։ Շատ տխուր կարծիք ունէր իր համասեռներու մասին։ «Մարդիկ ոսկիով սնանող խոզե՛ր են», կ'ըսէր օր մը. «ուստի ափ մը ոսկի կը թափեմ անոնց առջեւ, ու առոլ կ'ընեմ ինչ որ ուզեմ։» — 1812ին, երբ Բրատ աբբան, Մալինի արքեպիսկոպոսը, Լեհաստան մեկնեցաւ դեսպանական պաշտօնով, Նաբոլէոնի վերջին հրահանգներն եղան. «Շքեղ հացկերոյթնե՛ր սարքեցէք, ու խնամոտ եղէք կիներու մասին», ինչ որ ըսել տուաւ Պէնժամէն Քոնսթանի թէ վաթսունամեայ տկարակազմ աբբայի մը ուղղուած այսպիսի դիտաւորութիւն մը կը մատնանշէ այն խոր արհամարհանքը, զոր անիկա կը զգար մարդկային սեռի մասին, առանց սեռի կամ անձի խտրութեան։ Մ. Ց.

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱ

Պ. Մելին ծերակուտական. — Վոժի մէջ. — Քաղաքական ճառ մը. — Օրլէանի մէջ. Պատերազմական նախարարին մէկ ճառը։

Էբինալ, 21 յունիս.—Վոժի ծերակուտական համաժողովին մէջ նախկին նախարարապետ Պ. Մէլին ճառ մը արտասանեց՝ որուն հետեւանքով նոյն նահանգին կողմէ ծերակուտական ընտրելի նշանակուեցաւ. Պ. Մէլին խօսելով Ֆրանսայի քաղաքական ներքին կացութեան վրայ, ըսաւ.

«Այդ կացութիւնը յատկանշողը, անոր տիրողը այն անվիճելի ռանձղութիւնն է զոր ընկերութեան յեղաշրջման եւ Քոլեքթիվիզմի կուսակցութիւնները կ'ընեն Երեսփ. Ժողովին ու դահլիճին մէջ։ Այդ տեսակ հրաշք մը ի՞նչպէս գործուած է։ Ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ երկրին մէջ շատ քիչ փոքրամասնութիւն մը կազմող կուսակցութիւն մը կրցած է սողոսկիլ խորհրդարանական մեծամասնութեան մէջ եւ զայն ուզածին պէս առաջնորդել։ Ատիկա այն անհաւանական դէպքերէն է որուն դժուար պիտի հաւատան ապագային պատմիչները, եւ որուն բացատրութիւնը պէտք է փնտռել։»

Պ. Մէլին յարեց թէ Քոլլէքթիվիզմի պետերը, իշխանութեան վրայ մնալու համար «կղերական վտանգը» մէջտեղ հանեցին։ Պ. Մէլին յայտարարեց.

«Այդ խնդիրը երեւան հանելով վըստահ էին թէ ամէնէն բուռն կիրքերը պիտի շարժեն։ Գիտէին նաեւ թէ արմատական խումբին մէջ հակակղերական կիրքեր կան որոնք երկար ատենէ ի վեր կը պատրաստուէին, եւ որոնց վրայ բաւական էր անգամ մը փչել, ընդարձակ հրդեհ մը վերածելու համար։ Քոլլէքթիվիստներու կուսակցութեան ամբողջ քաղաքականութիւնը հիմա կը կայանայ անդադար հրահրելու այդ կրակը, վասն զի անոր իշխանութեան վրայ մնալուն գոյութեան պատճառն է։ Նախ խարոյկին մէջ ձգեցին այրերէ բաղկացած կրօնական միաբանութիւնները. հիմակ ալ կիներէ բաղկացած միաբանութիւնները պիտի նետեն հոն։»

Ատենաբանը հանրապետական կուսակցութեան վարդապետութիւնը սահմանելէ ետքը յարեց.

«Բացարձակ յայտարարենք թէ հակակրօնական քաղաքականութիւնը կրնայ յեղաշրջական քաղաքականութիւն մը ըլլալ, բայց հանրապետական քաղաքականութիւն մը չէ եւ բնաւ չէ եղած։ Խիստ ծանօթ է հանրապետական կուսակցութեան վարդապետութիւնը զոր կատարելապէս սահմանեց Պ. Կոպլէ. անոր սկզբունքն է աշխարհական պետութեան գերակայութիւնը եւ քաղաքային իշխանութեան իրաւունքները՝ կրօնական գաղափարը յարգելով հանդերձ։ Պ. Կոպլէ ինքն ալ խոստովանեցաւ թէ բոլոր նախարարութիւնները առանց բացառութեան, այդ սկզբունքին համաձայն խօսած ու գործած են։ Կը յուսամ թէ այս տեսակ յայտարարութենէ մը ետքը, ալ ասս երեսիս պիտի չզարնեն այն արտառոց ամբաստանութիւնը թէ աջակողմին դաշնակից եմ՝ կրօնական գործերու մասին։ Դաշնակցութիւնը կը նշանակէ զիջողութիւն մը իր ծրագրէն, սկզբունքներէն, եւ կը սպասեմ որ ցոյց տան միայն զիջողութիւն մը զոր ըրած ըլլամ իմ գաղափարներէս։ (Բուռն ծափահարութիւններ։)

Պ. Մէլին քոլլէքթիվիստներու՝ բանակին հանդէպ ունեցած ընթացքին եւ ելմտական խնդրոյն վրայ խօսելէ ետքը, ճառը աւարտելով, ըսաւ.»

«Ժամանակը հասած է ծայրայեղ կուսակցութեանց համար որ վերադարձ մը կատարեն իրենք իրենց վրայ։ Այն ցաւագին ժամանակամիջոցը զոր հիմա կ'անցընենք, կարելի է սա աւաւելութիւնը պիտի ունենայ որ անոնց պիտի հասկցնէ թէ պէտք է իրենց կացութիւնը չարաչար գործածեն, վասն զի անխուսափելի վերադարձներ կան։»

Օրլէան.— Երեսփոխան Պ. Ռակօ խօսեցաւ շրջակայ նահանգներու խորհրդականներուն անունով։ Ցետոյ երեսփոխան Պ. Վաղէյլ բաժակ պարպեց Ֆրանսայի Հանրապետութեան՝ որուն զաւակները միեւնոյն գաղափարը ունին՝ յառաջդիմութեան յաղթանակը։ Քիչ վերջը խօսեցաւ պատերազմական նախարար Անտրէ զօրավարը եւ ըսաւ.

«Ոմանք ըսին թէ պատերազմական նախարարին ներկայութիւնը անտեղի է ժողովրդական հացկերոյթի մը մէջ. ատիկա մեծ նախատինք մըն է ներկայ դահլիճին անդամներուն։ Ինծի համար ո՛չ միայն պարտականութիւն մըն է, այլ մեծ հաճոյք մը։ Կրօնական միաբանութիւնները 1872էն ի վեր փորձեցին իրենց դրոշմը տալ բանակին, բայց սպաները հիմա ինքզինքնին չակեցին։ Իտէալին մօտեցած պիտի ըլլանք երբ զինուորական երկու տարուան ծառայութիւնը վերջնական հանգամանք մը ստանայ եւ քուէարկուի հաւասարեցուցիչ օրէնք մը, որ կը ջնջէ բոլոր բացառութիւնները։ Պէտք եղածը պիտի ընենք, որպէս զի այդ օրէնքը չուշով քուէարկուի։ Արդարեւ հաւասարութեան օրէնք մը պիտի ըլլայ, վասն զի եթէ կայ բան մը որ Ֆրանսացիներուն սրտին կը դպչի, այն ալ ծառայութեանց անհաւասարութիւնն է։ Նոր օրէնքը աւելի զօրաւոր բանակ մը պիտի տայ։ Ֆրանսայի համար հիմա ժամանակը չէ զինընկէց ըլլալու, վասն զի ատիկա ամէնէն աւելի վտանգ մը պիտի ըլլայ։ Հանրապետութեան կուսակցութիւնը իր ձեռքին մէջ ունի գործաւորական Ֆրանսայի ճակատագիրը եւ անոր փրկութիւնը։ Այդ կուսակցութիւնը վաղը իր որոշումը պիտի տայ։»

Անտրէ զօրավարը բաժակ պարպեց հանրապետական կուսակցութեան համար։ Ներկաները, հազար երեք հարիւր հոգի, միաձայնութեամբ շնորհաւորութեան եւ քաջալերութեան ուղերձ մը քուէարկեցին նախարարութեան։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Ուլուիչի արկածը. — Պ. Լուպէի հեռագիրը. — Էտուարտ թագաւորին շնորհակալութիւնը.— Պ. Լուպէ Լոնտոնի մէջ։

Լոնտոն, 21 յունիս.— Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Անգլիոյ Թագաւորին, Ուլուիչի զինարանին արկածին առթիւ, որուն քանի մը հոգի զոհ գացին։ Էտուարտ Է. իսկոյն շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղեց Պ. Լուպէի եւ միւս կողմէ այդ երկու հեռագիրներու պատճէնները փակցնել տուաւ զինարանին մեծ դրան վրայ։ Այդ երկու հեռագիրները այս իրիկուն միայն հաղորդուեցան թերթերուն, հանրութիւնը դեռ տեղեկութիւն չունէր անոնց պարունակութենէն, բայց Անգլիոյ արքունիքին մէջ Պ. Լուպէի հեռագիրը շատ լաւ տպաւորութիւն մը գործեր է եւ համակրութեամբ կը խօսուի անոր վրայ։ Ահաւասիկ այդ երկու հեռագիրները.

«Առ Նորին Վեհափառութիւն, Էտուարտ Է. Թագաւորը Միացեալ-Թագաւորութեան Մեծին-Բրիտանիոյ ու Իրլանտայի, կայսր Հնդկաստանի, Լոնտոն։

«Ուլուիչի զինարանին մէջ պատահած աղէտալի արկածէն խորապէս յուզուած, կը փութամ Ձեր Վեհափառութեան յայտնել, ամբողջ համակրութեամբս, անկեղծ մասնակցութիւնս դժբաղդ զոհերու ընտանիքներուն վիշտին։

ԷՄԻԼ ԼՈՒՊԷ»

Էտուարտ թագաւորը սա ֆրանսերէն հեռագրով պատասխանեց.

«Նախագահ հանրապետութեան, Էլիզէ, Բարիզ,

«Շատ երախտապարտ եմ այն համակրութեան համար զոր կը յայտնէք Ուլուիչի մէջ պատահած աղէտալի արկածին համար, պիտի փութամ ձեր հեռագիրը հասցնել զոհերու ընտանիքներուն՝ որոնք խորապէս պիտի յուզուին իրենց նկատմամբ ձեր յայտնած ցաւակցութեան համար։

ԷՏՈՒԱՐՏ, Թագաւոր, կայսր։»

—Լոնտոնի քաղաքապետութեան Խորհուրդին յանձնաժողովը որոշեց Պ. Լուպէի ըլլալիք ընդունելութեանց վերջնական ծրագիրը։ Այն ութը հարիւր հրաւիրեալներուն մէջ որոնք Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահին ի պատիւ տրուելիք սեղանին ներկայ պիտի գտնուին, կան նաեւ Կալլէսի իշխանը, Լոնտոնի եպիսկոպոսը, նախարարները, Անգլիոյ Պանքային տնտեսական Խորհուրդին անդամները Սակարանին յանձնաժողովին նախագահը եւն.։ Անգլօ-ֆրանսական «Մտերմական համաձայնութիւն» Ընկերակցութեան վարչական Խորհուրդը, յուլիս 7ին երեկոյթ մը պիտի տայ Լոնտոնի բուսաբանական պարտէզին մէջ՝ նախագահին ուղեւորութեանը առթիւ Լոնտոն այցելող Ֆրանսացիներուն ի պատիւ։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզի պապական նուիրակը. — Ետ կանչուիլը. — Սխալ տեղեկութիւն մը. — պաշտօնատարի մը կարծիքը։

Բարիզ, 21 յունիս.— Իտալիա լրագիրը ծանոյց թէ Վատիկան որոշեր է որ Բարիզի պապական նուիրակ մոնսէնեէօր Լորէնցէլլի, Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին Բարիզ ժամանելէն երեք օր առաջ, հեռանայ Բարիզէն եւ թէ նուիրակին ներընտիր օգնականը միայն ներկայ պիտի գտնուի Իտալիոյ Թագաւորին կողմէ դեսպանական մարմնոյն տրուելիք ունկնդրութեան։ Այս լուրը բաւական ծանրակշիռ նկատուելով, լրագրական թղթակից մը պապական նուիրակին պաշտօնարանը գնաց, բայց տեղեկութիւն չկրցաւ ստանալ։ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ ալ պաշտօնատար մը յայտարարեց թէ նոյն լուրը պէտք է վերապահութեամբ ընդունիլ եւ թէ յուսալի չէ որ Վատիկան այդ տեսակ որոշում մը տայ, վասն զի ատիկա նուազ դիւանագիտական արտայայտութիւն մը պիտի ըլլայ Իտալիոյ Թագաւորին նկատմամբ։ Պաշտօնատարը յարեց թէ այդ լուրը տուող թերթը վըստահելի չի նկատուիր, վասն զի միշտ հակաֆրանսական պայքար մը կը մղէ, մանաւանդ Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ մերձեցում մը առաջ բերելու նպատակով եղած փորձերէն ի վեր։ Իտալիա էր, որ կը յարէ պաշտօնատարը, ծանոյց թէ Էլէնա Թագուհին պիտի չկրնայ իր ամուսնոյն հետ Բարիզ ուղեւորել, քանի որ տիկին Լուպէ իրեն հաւասար դիրք մը չունի, մինչդեռ նախագահին կինը, Ռուսիոյ կայսեր ու կայսրուհիին Բարիզ այցելելուն առթիւ, ներկայ գտնուեցաւ կատարուած բոլոր ընդունելութիւններուն։ Պաշտօնատարը յարեց թէ նոյն լրագրին տուած լուրը վերջերս նկատուիլներով ստոյգ չի կրնար համարուիլ, եւ եթէ ստոյգ ալ ըլլայ, ատիկա յարգանքի պակասութիւն մը պիտի կազմէ Ֆրանսայի հիւրին նկատմամբ եւ որ եւ է կարեւորութիւն պիտի չունենայ Ֆրանսայի ու Վատիկանի յարաբերութեանց տեսակէտով։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Վիլհէլմ Ա.ի արձանին բացումը. — Վիլհէլմ Բ.ի բանախօսութիւնը։

Պերլին, 21 յունիս.—Երէկ Համպուրկի մէջ տեղի ունեցաւ Վիլհէլմ Ա.ի արձանին բացումը։ Վիլհէլմ Բ. կայսրը քաղաքապետարանին մէջ ընդունուեցաւ քաղաքապետին կողմէ, որ բանախօսութիւն մը արտասանեց։ Իրեն եղած ընդունելութեան համար շնորհակալ ըլլալէ յետոյ, կայսրը կոչում մը ըրաւ ժողովրդեան, որպէս զի իրեն ներկայացող հարցերով զբաղի, առանց մտահոգ ըլլալու անոնց դժուարին կնճիռ ու դիւրալոյծ հանգամանքին համար։ Այն ատեն Գերմանիա առաջին տեղը պիտի գրաւէ յառաջդիմութեան, գիտութեան ու գործնական քրիստոնէութեան շաւղին մէջ։ Բարիքի աղբիւր մը պիտի ըլլայ մարդկութեան համար, խաղաղութեան կապ մը, միացման գիծ մը բոլոր երկիրներու միջեւ։

ԱՆԳԼԻԱ

Վոկ.ն կարտինալին մահը.— Կրթական մարմնի մը տնօրէնին հրաժարումը.— Ողողումներ եւ ցուրտը։

Լոնտոն, 21 յունիս.—Միլ-Հիլի Սէն-Ժոզէֆ քոլէճին մէջ մեռաւ կարտինալ Վօկան, ուր փոխադրուած էր հիւանդութեան սկզբնաւորութենէն ի վեր։ Կարտինալը, երէկ, քոլէճին նըրբանցքներուն մէջ պտըտցուեցաւ թաւալուն աթոռի մը վրայ։ Շատ տկար էր, բայց բժիշկները բնաւ չէին կարծեր որ իր մահը այնքան մօտալուտ ըլլար։ Մատուռին մէջ խոստովանած ու հրաժեշտի ողջոյն տըւած էր եպիսկոպոսին ու երէցներուն։ Կարտինալի զգեստ հագած էր։ Մարմինը Լոնտոն պիտի տարուի հոն եւ Ուէսթմինսթրի կաթոլիկ մայր եկեղեցիին մէջ պիտի ցուցադրուի։ Հոգեհանգստեան պատարագ պիտի մատուցուի։ Հաւանաբար կարտինալին թաղումը կատարուի ուրբաթ օր (այսօր), Միլ-Հիլի Սէն-Ժոզէֆ քոլէճին մէջ ամփոփուելով մարմինը։

—Լոնտոնի մէջ գտնուող «Սըլշըլ Ուիլորբէս ըն էտիւքէշընէլ սըպճէքթս»ի գրասենեակին տնօրէնը Պ. Սէտլէր իր հրաժարականը տուաւ, կրթական նախարարին հետ ունեցած անհամաձայնութեան պատճառաւ։ Պ. Սէտլէր հանրածանօթ է Ֆրանսայի ու Ամերիկայի մէջ։ Այս կրթական մարմինը, որուն քսանըհինգամեակը տօնուեցաւ քանի մը օր առաջ, դիւրութիւններ կ'ընծայէր արտասահման գացող ֆրանսացի ուսուցիչներու եւ ուսանողներու եւ Ֆրանսա ուղեւորող օտար ուսուցիչներու եւ ուսանողներու։

—Թէմզ գետին ամբողջ հովիտը ողողուած է վերջերս տեղացած անձրեւներէն։ Շատ մը տեղեր առժամեայ լիճեր ձեւացած են։ Վիլլաներու պարտէզներուն մէջ ձուկ կ'որսան։ Նաւակներով կը կատարուի նամակներու եւ ուտելիքի բաշխումը։ Երկրագործները, պանդոկապետները ու գիւղի ատնտէրները շուարած են։ Ամբողջ Անգլիոյ մէջ ցուրտ կ'ընէ։ Այս առտու, Լոնտոնի շրջակայքը, զերոյէն հինգ աստիճան վար ցուրտ կար։

ՌՈՒՍԻԱ

Շոգենաւային երթեւեկութիւն Պարսից ծոցին մէջ.—Ռուս կառավարութեան նըպաստը։

Բեդերսպուրկ, 21 յունիս.— Աղեքսանդր Միխայէլովիչ մեծ դուքսը, որ առեւտրական նաւագնացութեան ու նաւահանգիստներու վերատեսուչն է, պաշտօն ընդունած է պայմանագրութիւն կնքելու Օտեսայի առեւտրական շոգենաւային Ընկերութեան հետ, կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը հաստատելու համար Պարսից ծոցին հետ։ Այդ պայմանագրութեամբ, ռուս կառավարութիւնը, որ քանի մը տարիէ ի վեր կը ջանայ առեւտրական յարաբերութիւններ հաստատել Պարսից ծոցին հետ, ամէն տարի 200,000 ֆրանքի գումար մը պիտի դնէ յիշեալ ընկերութեան տրամադրութեան տակ։ Այս նպաստը տասներկու տարի պիտի տրուի, 1903էն սկսեալ։ Նաեւ Սուէզի ջրանցքին վճարուած անցագինն ալ ռուս կառավարութեան կողմէ պիտի տրուի։

ԻՏԱԼԻԱ

Կարտինալաց ժողովը.—Պապին բանախօսութիւնը.—Նոր անուանումներ։

Հռոմ, 22 յունիս.—Այս առտու, Վատիկանի մէջ, ժամը տասնըմէկուկէսին, կարտինալաց ժողով մը գումարուեցաւ գաղտնի, նոր եպիսկոպոսներ ու կարտինալներ անուանելու համար։ Արարողութիւնը ըստ սովորութեան տեղի ունեցաւ կարտինալաց ժողովասրահին մէջ։ Լէոն ԺԳ. քաջառողջ կը թուէր։ Ժամ մը տեւեց արարողութիւնը։ Բոլոր կարտինալները ներկայ էին, նոյն իսկ մոնսէնեէօր Օրէլիա եւ Մոնչէնի, որոնք վերջերս հիւանդ էին։ Լէոն ԺԳ. բաւական կարճ բանախօսութիւն մը արտասանեց։ Ընդհանրապէս խօսեցաւ այն տխուր անցքերուն վրայ, որոնք Եկեղեցին վշտով համակած են, առանց ուղղակի ակնարկութիւն ընելու Ֆրանսայի։ Ցետոյ, Պապը անուանումները կատարեց. Սէրաֆինօ Վաննութէլլի կարտինալը՝ գեր-դիւանապետ, Ակլիարտի կարտինալը՝ արձակում տուող, ու Սաթոլլի կարտինալը՝ Հռոմի թեմին Ֆրաքասթիի եպիսկոպոս։ Պապին ձայնը յստակ էր, բայց ոչ զօրաւոր։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Լորտ Քիչնէրի մէկ հրամանագիրը. — Բռնութիւնները. — Խռովութիւններ։

Սիմլա, 20 յունիս. — Լորտ Քիչնէր հրատարակեց հրամանագիր մը, որով ցաւ կը յայտնէ թէ անգլիական զինուորներ, քանի մը պարագաներու մէջ, յարձակած են բնիկներու վրայ եւ թէ այդ բռնութիւնները երբեմն աղետալի արդիւնքներ ունեցած են բնիկներուն համար։ Լորտ Քիչնէր բանակին կը պարզէ այդ յարձակումներուն ծանրակշիռ հանգամանքը եւ կ'ըսէ թէ կարելին պիտի ընէ, որպէս զի զինուորները ինքզինքնին չանպատուեն այդ կերպով։ Լորտ Քիչնէր կը պատուիրէ սպաներուն՝ այդ հրամանագիրը կարդալ իրենց զինուորներուն եւ ամիսը մէկ անգամ յիշեցնել անգլիական զօրքերուն։

ՍՈՄԱԼԻԼԱՆՏ

Պաշտօնական նոր հեռագիր մը. — Անգլիական զօրքերուն շարժումները. — Թըշնամին. — Մօտին յարձակում։

Լոնտոն, 20 յունիս.— Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը այս իրիկուն հրատարակեց Պոհոթլէն յունիս 18 թուականով ստացուած սա պաշտօնական հեռագիրը. — «Մասնաւոր պատգամաւոր մը որ Տամոթէն մեկնած էր յունիս 16ի իրիկունը, այս առտու Պոհոթլ հասաւ։ Հեռագիր մը բերաւ Տամոթի զինուորական պետէն. Նաեւ Նամակներ եւայլն Մէնենիկ զօրավարէն, որոնք մինչեւ յունիս 15ի թուականը կը կրեն եւ յունիս 16ին Տամոթ հասած են։ Տամոթի մէջ հացութիւնը լաւ է, հոն թշնամին կը հսկէ անգլիական զինուորներուն վրայ, բայց մեծ յարձակումներէ կը զգուշանայ։ Տամոթէն յունիս 11 թուականով հեռագիր մը հասաւ Կոլքաթու՝ ծանուցանելով մինչեւ նոյն թուականը Պոհոթլի ու Տամոթի մէջ պատահած դէպքերը։ Օպպիայի զինուորները որոնք յունիս 18ին Պատուէյնէն ճամբայ ելած էին, երկու մասի բաժնուած են, երեքէն ութ քիլոմէթր ճամբայ երթալով։ Մէկին կը հրամայէ Քոպպէ գնդապետը եւ միւսին ալ Մէնէնիկ զօրավարը։ Ատոնք յունիս 21ին Տամոթ կը սպասուին։ Շրջանն զօրագունդը պատրաստ է ճամբայ ելլելու այն ատեն երբ կատարուած հետազօտութիւններով հաստատուի թէ կրնայ օգտակար կերպով միանալ Մէնենիկ զօրավարին գունդին։»

Աստն.— Զրոյց կայ թէ Մատմիւլա Լաղապէն կը գտնուի, Տամոթի արեւմտեան կողմէն հինգ քիլոմէթր հեռուն, իր կուսակիցներէն զինեալ խումբի մը հետ։ Անոր հրացանաձիգները կը գրաւեն Տամոթի հարաւային կողմը գրեթէ երեք քիլոմէթր հեռուն գտնուած բլուրները Կալքաթուի ճամբուն վրայ, մինչդեռ հազարի չափ ձիաւորներ Մէնենիկ զօրավարին գործողութիւններուն վրայ կը հսկեն։ Անգլիացիներուն ծառայութեանը մէջ գտնուող Սոմալի հետազօտիչները, ինչպէս նաեւ թեթեւաշարժ հեծելազօրքերը անցեալ շաբթու, քանի մը ընդհարումներ ունեցան Մատմիւլայի հետազօտիչներուն հետ։

ՍԵՐՊԻԱ

Պէլկրատէն կը գրեն թէ, կ'ըսէ Իգտամ, վայրագ դէպքին համար օտար երկիրներու լրագիրներուն պարսաւանքները մեծ երկիւղ եւ յուզում պատճառած են Պէլկրատի մէջ։ Եղերական գիշերուան մասնակցող չարագործները, Եւրոպայի հանրային կարծիքին ստացած դոյնին հետեւանքով, որոշած են քաշուած ապրիլ։ Շատ դէշ տպաւորութիւն ըրած է նաեւ՝ Անգլիոյ դեսպանին Պէլկրատէ մեկնելու լուրը, յարաբերութիւնները խզելու նպատակով։

—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն.—Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը Անգլիոյ համանման ընթացքի մը պիտի հետեւի Բեդրօ Գարաճորճեվիչի նկատմամբ։ Ամերիկեան լրագիրները կ'ըսեն թէ ոճրագործները ու մարդասպանները մինչեւ որ չպատժուին Մ. Նահանգները յարաբերութիւններն պիտի չվերահաստատեն Սերպիոյ հետ։

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին յունիս 9/22ի նիստին մէջ իրլանտացի երեսփոխան մը գոհունակութիւն յայտնեց Անգլիոյ կառավարութեան այն ընթացքին համար, որով բրիտանական կառավարութիւնը, վերջին ողբալի դէպքերուն առթիւ իր կարծիքը ու զգացումները յայտնեց Սերպիոյ, եւ ոճրագործներուն պատժուիլը պահանջեց սերպ կառավարութենէն։

—Թայմզ գովեստով կը յիշէ օսմ. մամուլին այն ընթացքը՝ որով Պէլկրատի աղէտալի դէպքին հեղինակներուն վատ արարքը կը պախարակէ։

—Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն.—Հոս գտնուող սերպ սպաներէ ոմանք, անցեալ կիրակի օր, Աքուարիում ամառնային թատրոնը գտնուած ատեննին, ժողովուրդը ծանր նախատինքներ ըրաւ անոնց եւ «Անկցի՛ն ոճրագործները» աղաղակեց. Նաեւ գետնախնձոր, հաւի ոսկոր եւայլն տեղացուց սերպ սպաներուն վրայ որոնք վռնտուեցան նոյն թատրոնէն։ Ռուս լրագիրներուն զայրոյթը հետզհետէ կը սաստկանայ։ Սվեթ նորէն ամենաբուռն յօդուած մը հրատարակեց։

—Պէլկրատէն չորեքշաբթի օրուան թըւականով կը հեռագրեն թէ Բեդրօ Գարաճորճեվիչ նոյն օրը Պէլկրատ ժամներ է։ Իտալիոյ, Պէլճիքայի ու Ցունաստանի դեսպանները թէեւ տակաւին Պէլկրատ կը գտնուին, սակայն արարողութեան չմասնակցեցան։

—Պէլկրատի օտար դեսպանները գումարում մը ունեցեր են թէ Բեդրօ Գարաճորճեվիչ երբ Պէլկրատ ժամանէ, ի՛նչ ընթացքի պիտի հետեւին։ Այդ գումարման մէջ ի մէջ այլոց որոշուեր է ազդարարել Սերպիոյ առժամեայ կառավարութեան որ հրաւիրագիր չղրկէ։

—Պէլկրատի օսմ. դեսպան Ֆէթհի փաշա եւ զինուորական կցորդ գեր-գընդապետ Ահմէտ պէյ երէկ առտու Կ. Պոլիս ժամանեցին։

—Պէլկրատի աւստրիական դեսպան Պ. Տումպա որ մինչեւ հիմա յարաբերութիւն մը կամ տեսակցութիւն մը չէ ունեցած առժամեայ կառավարութեան անդամներուն հետ, ասկէ վերջն ալ այդպէս պիտի շարունակէ։

—Հռոմէն կը հեռագրեն թէ սերպիական պատուանշան ունեցող իտալացի սպաները որոշեր են այդ պատուանշանները յանձնել պատերազմական նախարարութեան։

—Սեւ Լեռան իշխանը Միլէնա իշխանուհիին հետ Գերմանիոյ ջերմուկները երթալու համար Անթիվարիի նաւահանգիստէն շոգենաւ նստած ատեն իմացաւ Պէլկրատի եղերական դէպքը. այդ գոյժը առնելուն՝ այնքան յուզուեցաւ որ ուղեւորութենէն ետ կենալով իսկոյն Չէթինեէ վերադարձաւ։ Չէթինեէի բոլոր ժողովուրդը նոյնպէս կը յայտնէ Պէլկրատի դէպքերուն համար։

ՕՍՄ. ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏ

ԸՆՏԻՐ ԿԻՐ ԵՒ ՇԱՂԱԽ
ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ՍԹԵՆԻԱ
Լ. ՔԷՕՍԷՕՂԼՈՒ, Կ. ԼԻՆԱՐՏՕ ԵՒ ԸՆԿ.

Այս կիրը, որուն սպառումը մեծապէս աւելցած է վերջին երկու տարիներուն մէջ, շատ կարեւոր բարեզքում մը կրած է շնորհիւ ճարտարագէտ Պ. Կ. Լինարտոյի, որ գիտական երկար հետազօտութիւններէ յետոյ, յաջողած է գտնել գերազանցապէս իտրալիք կիր մը։ Լաւագոյն արդիւնքներ տուած է այս կիրը, ծովու եւ անուշ ջուրին տակ։ Օտար առաջնակարգ իտրալիք կիրերէն աւելի աղէկ է անվիճելի կերպով։ 200 օսմ. ոսկիի պարգեւ մը պիտի տրուի անոր, որ ապացուցանէ թէ այս կիրը իտրալիք չէ գերազանցապէս։ Երեք պայմաններ կը միացնէ իր մէջ.— Խնայողութիւն, առողջարար հանգամանք, հաստատունութիւն։

Կեդրոնական մթերանոց, Կալաթա, Քարաքեօյ-Եէրի, թիւ 63, ստաղձավաճառ Պ. Քէօսէօղլու Խարալամպոսի մեծ մթերանոց։ Մասնաճիւղերն են Պոլիս, Քէրէսթէճիլէր, թիւ 394, Գատըգիւղ քարափին վրայ, Նանի Միքայէլի քով, Սամաթիա Անտոնօղլու Եղբարք։ 17—104

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան կայս. Ամէտի դիւանատան քարտուղարներէն Խալիլ պէյի։

—Միրլիվայութեան աստիճան՝ Ոստիկանութեան Դրան բժիշկներէն Հիքմէթ պէյի որ Դամասկոսի զինուորական հիւանդանոցին բժշկապետ կարգուեցաւ։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. Թիկնապահ ու հեծելազօրքերու մարզիչ ֆոն Ռոտկըլ փաշայի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ եպարքոսական թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Իպրահիմ Դատրի պէյի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ափրիկեան Տրիպոլիոյ սպանիական հիւպատոս Պ. Անարէ Ֆարուչէի։

—Լիագաթի ոսկի շքադրամ՝ հեծելազօրքերու հինգերորդ զօրաբաժնին հրամանատար Մուսթաֆա Նուրի փաշայի։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվ Ապպաս Հիլմի փաշա որուն Բարիզ ժամանումը եւ անկէ Լոնտոն ուղեւորիլը ծանուցուեցաւ, Բարիզի օսմ. դեսպանատունը երթալով այցելութիւն տուեր է դեսպան Մունիր փաշայի։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ.— Երէկ կատարուեցաւ Մեծ-Եպարքոս Ֆէրիտ փաշայի անդրանիկ աղջկան ամուսնութեան հանդէսը՝ կայս. Թիկնապահ գեր-գնդապետ Խալիլ պէյի հետ, որդի Թաշլըճայի կառավարիչ ու հրամանատար Սիւլէյման փաշայի։

—Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ թանկագին նուէրներ շնորհել հարսին ու փեսին։

—Այսօր Մեծ-Եպարքոսին եղբօր՝ մաքսային Խորհուրդին նախագահ Սիւրէյա պէյի անդրանիկ աղջկան հարսանիքը կը կատարուի գնդապետ Ֆուատ պէյի հետ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Պարսից ու Սեւ Լերան դեսպանները եւ Անգլիոյ ու Աւստրիոյ դեսպանատանց առաջին թարգմանները, երէկ, Բ. Դուռ երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ մէջ հաստատուելիք բժշկական վարժարանին բացումը պիտի կատարուի կայս. գահակալութեան տարեդարձին օրը։

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ հանգստեան թօշակի սնտուկը յառաջիկայ հինգշաբթի պիտի սկսի մայիսի ամսաթոշակը վճարել հանգստեան կոչուած պաշտօնեաներու, անպաշտօն վիճակի մէջ գտնուողներու եւ որբերու ու այրիներու։

ՍԱՄՈՍԻ իշխանը, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, չէ վաւերացուցած կղզիին ընդհանուր ժողովին կողմէ քուէարկուած այն օրինագիծը, որով տասնըհինգ տարիէ ի վեր Սամոս հաստատուած եւ տասը հազար ղրշ.էն աւելի հարստութիւն ունեցողները պիտի կրնան տեղացի ըլլալ։ Իշխանին այդ մերժումովը նոյն օրինագիծը ջնջըւած կը նկատուի, կղզիին օրէնքին համաձայն։

ՑՈՐԵՆԻ հրապարակը Կ. Պոլսոյ մէջ հաստատուն է՝ բարձրանալու հակամիտութեամբ։ Երէկ Անատոլիէն ցորեն չբերուեցաւ։ Ռոտոսթոյէն 500 քիլէ, Մէրսինէն 700 պարկ եւ Վառնայէն ալ 2000 պարկ բերուեցան։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանը, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, երէկ, տեղեկութիւն առաւ Տրամայի (Մէլնիկ) մետրապոլիտէն թէ Վիւրտսանիի եկեղեցին որ բաւական ատենէ ի վեր փակուած էր, բացուեր է։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Հելլենական սահմանագլուխին հրամանատար վախճանեալ Էտհէմ Նէշէթ փաշայի կնոջը, մօրը, երկու մանչ զաւակներուն եւ երկու աղջիկ զաւակներուն իւրաքանչիւրին 758.5 ղրուշ ամսաթոշակ յատկացուեցաւ։

ՎԱԳՖԻ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐԸ.— Ջեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմ թէ վագֆի հասոյթները, առանց մասնաւոր հրամանի, իրենց նպատակէն տարբեր բաներու չգործածուին եւ թէ անսաստող պաշտօնեաները իսկոյն պաշտօնանկ պիտի ըլլան ու ծախսուած դրամներն ալ պիտի տուժեն։ Ծանուցուեցաւ նաեւ թէ վագֆի հասոյթները պէտք է, մասնաւոր արտօնութեամբ, գործածել վագֆ շէնքերու եւ բարենպատակ հաստատութեանց նորոգութեանը ու բարեզարդութեանը։

ԱՆԱՏՈԼՂԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Ջեռնհաս պաշտօնարանը գրեց Վանայ, Պիթլիսի ու Տիարպէքիրի կուսակալութեանց մանրամասնօրէն տեղեկագրել թէ երկրագործութեան, վաճառականութեան ու արհեստներու զարգացմանը նպաստելու համար տակաւին ո՛րքան դիւրութիւններ պէտք է հաստատել։

ՍՊԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԸ.—Բ. Դուռը, պետական Խորհուրդին որոշմամբ, ծանոյց ամէն կողմ թէ թաղապետական ու առողջապահական պաշտօնեաները պէտք է միշտ հսկողութիւն կատարեն, որպէս զի Կ. Պոլսոյ ու շրջականերուն սպանդանոցներուն մէջ ախտաւոր անասուններ չմորթուին։ Անսաստող պաշտօնեաները խստիւ պիտի յանդիմանուին եւ պատասխանատու պիտի ճանչցուին։

ՎՃՌԱԲԵԿ ատեանին նոր անդամ Էմին պէյ պատժական ճիւղին մէջ պիտի պաշտօնավարէ։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Սէլանիկի մէջ Ուաքօ ու Իլիա Մոսթանօ եւ Սամուէլ Մօիզ Ֆրանսէզ վաճառատուներու սնանկութեանը մասին առնուած տեղեկութիւններու նայելով, կ'ըսէ Մալիւմաթ, առաջնոյն պարտքը 4000 օսմ. ոսկի է եւ առնելիքներն ալ, ապրանքի վաճառման

հայուէն, 3250 ոսկի. իսկ երկրորդին պարտքը՝ 2000 ու առնելիքը՝ 650: Այս վերջինը կ'ուզէ իր առնելիքաւորներուն հետ իրաւախոհութիւն մը գոյացնել հարիւրին երեսուն կամ երեսուն երկուքուկէս վճարելով:

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ու շրջականներուն այս տարուան խոզակի բերքը 1,750,000 քիլօ կ'ենթադրուի՝ անցեալ տարուընէ 500,000 քիլօ աւելի:

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն Մոնիդեօրի թէ տեղւոյն ռուսական ընդհանուր հիւպատոսին փոխանորդ Պ. Փօթիատէս Զէյմէ երթալով, ներկայ գտնուեր է հոգեհանգստեան արարողութեան մը՝ հարիւր քսանըհինգ տարի առաջ մեռնող ընկղմած ռուսական մարտանաւի մը սպաներուն եւ նաւաստիներուն համար: Արարողութիւնը կատարուեր է փոքր մատուռի մը մէջ: Ներկայ եղեր են նաեւ Իզմիրի նաւահանգիստը գտնուող ռուսական Ապrek թորփիլահալածին սպաները ու զինուորները: Ռուս կառավարութիւնը երկու հազար օսմ. ոսկի յատկացուցեր է՝ այդ մատուռը վերաշինելու եւ զանգակատուն մը կառուցանելու համար:

ՎԱՐԴԻ ԻՒՂ.—Քըզանլըքի ու Քարլովայի մէջ եւ ուրիշ տեղեր այս տարի նախորդ տարիներէ աւելի վարդ իւղ պատրաստուած է: Եւրոպայէն վաճառականներ ժամանած են հոն եւ ապրանք կը գնեն:

ՊՈՄՈՆԹԻԻ ՄԱՀԸ.—Համանուն գաբէքլըրատան հիմնադիր Պ. Քարլ Պոմոնթի, երէկ, մեռաւ:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ երեքշաբթի օրը ժանտախտէ երեք ընկեներ մեռեր են. հետեւեալ օրը դէպք ու մահ չէ պատահած: Բոռ-Սայիտի մէջ եւ րեքշաբթի օրը մէկ մահ պատահեր է:

ԴԵՌԱՏԻ ՉԱՐԱԳՈՐԾՆԵՐ.—Մալիւմաթ ոստիկանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, ըսելով որ այս օրերս Ղալաթիոյ մէջ կարգ մը տղաք ոսկեզօծուած եւ 5-10 փարա արժող օղակներ իբրեւ զուտ ոսկի կը ծախեն պարզամիտներու, անոնց ցոյց տալով թէ տեղէ մը գողցուած են: Այդ տղաք ոսկերիչներու խանութները կ'երթան եւ այդ օղակները ցոյց տալու պատրուակով գողութիւններ ալ կ'ընեն:

ԿԱՏՈՒՆԵՐԸ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԻՆ ՄԷՋ.— Աթէնքէն կը գրեն Քոնսթանթինուբոլիսի թէ Յունաստանի Երեսփ. Ժողովին շէնքին մէջ չորս կատուներ պահելու համար Զամիսի դահլիճը ամսական տասը տրախմի սահմանած էր: Անոր յաջորդող նախարարութիւնները, խնայողութեան համար, այդ գումարը վեց տրախմի զեղչեր են: Միւս կողմէ կատուներուն չորսն ալ եգ ըլլալով, տասը ձագեր ունեցեր են, որով ամսական վեց տրախմին անբաւական կու գայ տասնըչորս կատուներու ծախքին:

Պ. ԷԹԻԷՆ ԲԷԶՄԱԶՕՂԼԸ, համանուն դրամատան տնօրէնը, որ ընտանեօք Աթէնք կը գտնուէր իր եղբօրը՝ Աթէնքի պանքային տնօրէն Պ. Ժան Բէզմազօղլըի մօտ, այսօր Կ. Պոլիս վերադարձաւ երկու ամսուան բացակայութենէ մը ետքը:

ՎԱՅՐԱԳ ՆԱԽԱՆՁ.—Երէկ առտու Տավուտ Փաշայի նաւամատոյցին մօտ բանջարեղէնի պարտէզի մը վարձակալը՝ Միչօ ոստիկանութեան դիմելով ըսաւ թէ վաբունգ քաղած ատեն կնոջ դիակ մը տեսած է: Ոստիկանները իսկոյն հոն փութացին եւ թզենիի մը տակ գտան 20-25 տարեկան կնոջ մը դիակը՝ կանակի վրայ պառկած. մօտը կային ճերմակեղէն պարունակող երկու ծրարներ եւ քիչ հեռուն ալ կօշիկները. անմիջապէս Ոստիկանութեան Դուռնէն բժիշկներ բերուեցան, որոնք հաստատեցին թէ կինը հատու գործիքով մը վիրաւորուած ու սպաննուած է: Այդ դէպքը Ագուէրայի պահականոցէն ալ իմացուելով հարիւրապետ Մէհմէտ էֆ. հոն փութաց եւ ճանչցաւ սպանեալը եւ ըսաւ թէ Ագուէրայի կողմը Սինէքլի Պագգալ Թաղը տան մը մէջ սպասաւորութիւն ընող Հասան անուն անձի մը կինն էր: Մէհմէտ էֆ. իսկոյն պահականոց դարձաւ եւ պատրուակով մը հոն բերել տուաւ Հասանը որ Մէհմէտ էֆ.ն տեսնելուն պէս գունատեցաւ: Հասան թէեւ նախապէս ուրացաւ, սակայն վերջապէս խոստովանելով ըսաւ.

«Կնոջս՝ Րահմիէի հետ երկու ամիս առաջ Կ. Պոլիս գալով այդ տունը մտանք իբրեւ սպասաւոր. կինս կանանոցին մէջ կը ծառայէր: Երէկ իրիկուն կինս քովս գալով ըսաւ թէ Սիւէյ Թաթիմէ անուն պառաւ մը համոզած էր զինքը որ ամուսինը թողու եւ նոյն տան խոհարարին՝ Հիւսէինի հետ ամուսնանայ, յարելով որ էրիկը աղեղ է ու կարճահասակ, մինչդեռ խոհարարը գեղադէմ եւ միանգամայն զինքը կը սիրէ: Կինս յարեց թէ պառաւը վճռած էր, սակայն ես քանի անգամ պարտէզին մէջ տեսած էի կնոջս ու խոհարարին իրարու հետ տեսնուիլը: Այդ խօսքերը իմանալուս պէս արիւնս գլուխս ելաւ: Դիւրը խոհարարին հետ կռուեցայ: Մինչեւ առտու չկրցայ քնանալ: Առտուան դէմ կնոջս ըսի որ հագուստները առնելով ինծի հետեւի, վասն զի ծննդավայրը պիտի ղրկեմ զինքը: Կնոջս հետ տունէն ելանք եւ Քիւչիւկ Լանկայի պարտէզը տարի, ըսելով որ քիչ մը յոգնութիւն առնենք: Այդ տեսակ անուանարկեալ կին մը չէի կրնար պահել. ուստի հոն դանակով զայն սպաննեցի եւ դանակը պարտէզը նետելով նորէն տուն դարձայ:»

Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կատարելով գտաւ այդ դանակը որ հագի դանակ մըն էր. ցոյց տրուեցաւ Հասանի որ ճանչցաւ: Խոհարար Հիւսէին, 27 տարեկան, հարցաքննուելով թէեւ ըսաւ թէ բանէ մը տեղեկութիւն չունի, սակայն, քննութիւն կատարուելով հաստատուեցաւ որ Փաթիմէ Աճէ անուն պառաւին հինգ մէճիտիէ տրուած էր՝ Հասանին կինը համոզելու համար: Խոհարարը քիչ վերջը խոստովանեցաւ եւ ըսաւ թէ ինք յանցանք չունէր, այլ Րահիմէ զինքը կը սիրէր: Պառաւն ալ խոստովանեցաւ թէ հինգ մէճիտիէի փոխարէն կատարած էր այդ միջնորդութիւնը:

ՈՍԿԵՂՋԻՒՐԻ 1 թիւ շոգենաւը, երէկ ժամը 6ին, Ճիպալիի մօտենալու ատեն, կաթսան սկսաւ բացուիլ գամուած տեղերէն: Հնոցպանը իսկոյն դուրս փախաւ. ուղեւորներն ալ նոյն նաւամատոյցը ելան: Մեքենավարը անմիջապէս շոգին դուրս տուաւ, մեծ վտանգի մը առաջքը առնելով: Ուրիշ շոգենաւ մը հոն փութաց եւ ուղեւորները առաւ:

ԱՆՁՐԵՒՆԵՐՈՒՆ վերջը չեկաւ տակաւին եւ ծանրաչափներու եթէ նայինք դեռ պիտի շարունակէ: Աղջի իրիկուան անձրեւին ատեն Շիշլիի ու Քեաղըթխանէի կողմերը խոշոր կարկուտ տեղալով ապակիներ կոտրեցան: Երէկ առտու ալ Էյուպի կողմը կայծակի խոշորութեամբ կարկուտ տեղաց, բաւական վնասելով պտուղներուն:

—Աղջի օրուան անձրեւին ատեն Արնավուտքէօյի բարձրերը կայծակ իջնելով հեռագրական երեք գերաններ կոտրեց: Պալթա Լիմանի կողմն ալ տան մը պարտէզին մէջ սալորենի մը կայծակէ զարնուեցաւ. Նաեւ Րումէլի Հիսարի գերեզմանատան մէջ՝ նոճի մը: Արնավուտքէօյի մզկիթին մինարէին վերի մասն ալ վնասուեցաւ: Աղջի օրուան կարկուտը Խասգիւղի մէջ աղիւսի մթերանոցներու ապակիները կոտրեց: Նոյն տեղը Հրեայի մը տունը փլաւ անձրեւէն, բայց անձի կորուստ չպատահեցաւ:

—Եւրոպայի մէջ ալ յորդահոս անձրեւ կը տեղայ: Վիէննայի ու Սալցպուրկի մէջ տեղացած անձրեւներէն օդերը ցրտած են:

—Հունգարիոյ մէջ տեղացած անձրեւները բաւական մեծ վնասներ հասուցած են:

—Պէլկրատէն կը հեռագրեն թէ Զէնոր գիւղին մէջ երեսուներեք հոգի մեռեր եւ քառասունըհինգ տուներ փլեր են: Վնասը մէկ միլիոն ֆր. կ'ենթադրուի:

—Հռոմէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով կամուրջի մը նորոգութեան պահուն կայծակին սաստկութենէն լաստակերտը փլեր եւ վրան գտնուող երեսուն գործաւորներէն հինգը մեռեր ու քսանըհինգը վիրաւորուեր են:

—Հունգարիոյ Նարթիքա անուն տեղը շատ մը տուներ փլած են հեղեղներէն: Ապակիի գործարան մը մեծ վնասներու ենթարկուեր է. աղաւնիի հաւկիթի չափ կարկուտ տեղացեր է: Դաշտերը յորդելով մարդեր ու անասուններ խեղդուեր են:

—Լիզպոնայի մէջ ալ ձիւնի սաստիկ փոթորիկ ծագեցաւ. հունձքերը գրեթէ բոլորովին փճացած են: Ամէն կողմ ձիւնով ծածկուած է: Մինչեւ հիմա նմանը չէ տեսնուած որ յունիսին ձիւն տեղայ Բորթուկալի մէջ:

ՊՕՂՈՍ ԷՖ. Մինասեան հանրածանօթ կօշիկի վաճառական ի Գարաքէօյ, երէկ իրիկուան Եւրոպա ուղեւորեցաւ, կօշիկներ եւ կօշիկի վերաբերեալ ընտիր նիւթեր գնելու:

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— Յունիս 24ին Լոնտոնի մէջ գումարուած Օսմ. Կայս. Պանքայի բաժնետէրերու Ընդհ. Ժողովը որոշած է 13 շիլին, կամ 16.50 ֆր. եւ կամ 71.50 ղշ. ոսկեղրամ շահաբաժին վճարել 1902ի տարեշրջանի համար: Վճարումները տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ յուլիս 1էն սկսեալ, Կ. Պոլսոյ, Լոնտոնի ու Բարիզի մէջ, ինչպէս նաեւ Օսմ. Պանքային մասնաճիւղերուն մէջ, 45 թիւ կտրօնին փոխարէն: 1—5

* * *

ԱԶԴ.—1896ի 5% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթի տէրերուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ վճարումը պիտի կատարուի նոյն փոխառութեան թիւ 14 կտրօնին, ինչպէս նաեւ նոյն պարտաթուղթերու յունիս 5/18ի վիճակահանութենէն շահող թիւերուն: Վճարումները պիտի ըլլան Օսմ. Կայս. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիէն, բացի կիրակիէն ամէն օր կէս օրէն առաջ ժամ 10էն մինչեւ կէս օրէն ետք ժամ 2½ (Ը. Ե.) եւ շաբաթ օրերը ժամ 10էն մինչեւ կէս օր: Թուահամարեալ պօրտօրներու հետ ներկայացուելիք այս կտրօններուն եւ պարտաթուղթերուն փոխարէն ստացագիր մը պիտի յանձնուի, որ 10 օր վերջը Օսմ. Պանքային պէտք է ներկայացուի՝ վճարուելու համար: 3—3

Օտոլը կը ղովցնէ բերանը: 505.—

ԱԶԴ.—ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.

Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան բաժնետէրերուն կը ծանուցուի թէ 1903 յունիս 19ի ընդհանուր ժողովին որոշումով, իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի փոխարէն, քսանըեօթնուկէս ղրուշ ոսկեղրամ շահաբաժին պիտի վճարուի յառաջիկայ յուլիս 1էն սկսեալ, թիւ վեց կտրօնին փոխարէն: Նոյնպէս յառաջիկայ յուլիս 1էն սկսեալ, թիւ 1 կտրօնին փոխարէն պիտի վճարուի քառասունըերկուքուկէս ղրուշ ոսկեղրամ, իբր շահաբաժին ընկերութեան հիմնադիր բաժնետէրերուն: Վճարումները պիտի կատարուին Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ: 2—3

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ Պատրիարքարանի մէջ, Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեան ներքեւ դիւանապետները եւ տեսուչները նիստ մը գումարելով, զբաղեցան Պատրիարքարանի նիւթական վիճակին կանոնաւորման խնդրովը:

—Տրապիզոնի Առաջնորդ Տ. Եղնիկ վրդ. Պապաեանի հեռագրաւ արտօնութիւն տրուած էր Պոլիս ուղեւորելու, իր անձնական հիւանդութիւնը դարմանելու համար: Սակայն Եղնիկ վրդ. եկեղեցին չինութեամբը զբաղած ըլլալով, ստիպուեր է երկու ամիս վերջի յետաձգել եւ իր հիւանդութիւնը դարմանելու համար մօտակայ գիւղ մը գացեր է, ուրկէ երբեմն քաղաք կ'իջնայ, թեմական գործերը կարգադրելու եւ եկեղեցին շինութեանը հսկելու համար:

—Վիէննայի Մխիթարեանց Բանկալթիի վարժարանին վկայականներուն բաշխման հանդէսը պիտի կատարուի յունիս 21ի Շաբաթ օրը, կէս օրէն երկուքուկէս ժամ ետքը, վարժարանին շէնքին մէջ: Վանատան մեծաւոր Հ. Գրիգորիս Վ. Գալէմքեարեանի եւ վարժարանին վարիչ Հ. Գաբրիէլ Վ. Մենեվիշեանի ստորագրութեամբ հրաւիրագիրներ ղրկուած են կրթասէրներու՝ նոյն օրը ներկայ գտնըւելու համար:

—Պատրիարքարանէ հրահանգ արուեցաւ Կէտիք Փաշայի աւագերէց Տ. Յովհաննէս քհն.ի, որ առժամանակեայ Թաղ. Խորհուրդ մը կազմելու համար ընտրելեաց ցանկ մը պատրաստէ եւ յայտագրէ ի վաւերացումն:

—Տնտես. Խորհրդոյ անդամներէն մէկ քանին այսօր Գատըգիւղի եկեղեցին կ'երթան, տեղւոյն գերեզմանատան որմնափակութեան մասին տեղական քննութիւն մը կատարելու համար:

—Տ. Դնել Վ. Գալէմքեարեան, Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ, երէկ ալ հանգանակութեան ելաւ ծանօթ վաճառականաց խանութները, եւ ի նպաստ Մանազկերտի տրկածելոց նուիրատուութիւններ հաւաքելով արդիւնքը յանձնեց Ս. Պատրիարքին:

—Երուսաղէմի միաբանութեան տեսուչ պաշտօնեաները եւ թարգմանները ըստ սովորութեան մայիս ամսոյ մէջ կը փոփոխուին կամ կը վերահաստատուին: Այս տարի մայիսի սկիզբը թէեւ աւագ թարգման Տ. Սարգիս Վ. Աճէմեան, մատակարար Տ. Յակոբոս Վ. Սամասարեան, տպարանի տեսուչ Տ. Սմբատ Վ. Գուզաղեան, Յոպպէի տեսուչ Տ. Մատթէոս Վ. Գալըճեան, Բեթղեհեմի տեսուչ Տ. Մովսէս Վ. Ոսկերիչեան, Ս. Փրկչի տեսուչ Համբաւեալ Վ. եւ Հիւրընկալ Տ. Համազասպ Վ. հրաժարական մատուցած են, բայց Ս. Պատրիարքին կողմէ միայն Հիւրընկալին հրաժարականը ընդունուած է, միւսներուն հրաժարականները մերժուեր են իրենց բարուոք պաշտօնավարութեանը համար: Հիւրընկալ ընտրուած է Բաղէշցի Տ. Մկրտիչ վարդապետ:

—Աւասիկ Նպաստից Յանձնաժողովոյ երէկուան նիստին որոշումները.—1. Սըրբազան Նախագահը յանձնաժողովին հաղորդեց Մատուրեանի եղերական մահը եւ յիշեց հանգուցեալին որբոց դաստիարակութեան գործին մէջ ըրած օգնութիւնները, յայտնելով որ 14,500 ֆրանք նուիրած էր ինքնաբերաբար եւ անոր Նպաստին շնորհիւ կրցած էր հաստատուիլ Զէյթունի որբանոցը: Ժողովը իր խորին վշտակցութիւնը յայտնեց եւ այս առթիւ յիշուեցաւ նաեւ հանգուցեալ Ժամհարեանց Իսահակի օգնութիւնները եւ պատշաճ ժամանակի վերապահուեցաւ որբանոցներու սատարող բոլոր բարերարներու համար հոգեհանգստեան պաշտօն կատարելը:—2. Պանտրմայի առաջն. Փոխանորդ Տ. Պետրոս քահանայի կողմէ նոյն թեմին մէջ «Յիսուս Մանուկ»ի Նըւէր հաւաքուած եւ գոյացած արդիւնքը 879 ղրուշ ղրկուած էր. յանձնաժողովը շնորհակալութեամբ ընդունեց:—3. Մայրենի Լեզուի դասագիրքերը վարժարանաց մէջ գործածուելու համար, որոշուեցաւ շրջաբերական ղրկել Պոլսոյ Թաղ. Խորհրդոց եւ գաւառական վարչութեանց: Այս շրջաբերականը պատրաստուած է արդէն, որուն մէջ կ'ըսուի թէ յիշեալ դասագիրքը որ չորս հատորի բաժնուած է, սեփականութիւնն է Նպաստից Յանձնաժողովին եւ որուն հասոյթը յատկացուած է գաւառական կարօտ վարժարաններու: Հետեւաբար պէտք է բոլոր վարժարաններուն մէջ ընդհանրացնել անոր գործածութիւնը քանի որ ճոխ դասագիրք մըն է եւ գիներն ալ զեղչուած են. Ա. հատոր 2½, միւս հատորներն ալ 4 ղրուշի կը ծախուին Պապը Ալի ճատտէսի Առաքել էֆ. Պիպէռճեանի գրատունը: Շրջաբերականը կը զգուշացնէ հասարակութիւնը «Մայրենի Լեզու»ին տեղ անոր նմանող ուրիշ դասագրքեր գործածելէ:—4. Կիլիկիոյ Վիճակներուն մէջ 33 գիւղական վարժարաններ բացուած էին եւ ասոնց համար որոշեալ գումարն էր 35 օսմ. ոսկի. որոշուեցաւ ասկէ վերջը սոյն գումարը ղրկել ուղղակի Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին եւ անոր թողուլ վարժարանաց վերաբերեալ փոփոխութիւնները, փակումներն ու բացումները եւ պէտք եղած կարգադրութիւնները սահմանել: Նոյնպէս Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին վերապահուեցաւ Կիլիկիոյ մէջ գտնուած որբանոցներու եւ բացուելիք արհեստանոցին վերաբերեալ կարգադրութիւնները սահմանել եւ յայտագրել:—5. Խիզանի Ս. Խաչ վանքին մէջ 1901 Յունվար 1ին որբանոց մը բացուած էր, եւ շրջակայ Թեմերէն 30 որբեր բերուած էին, ուր նախնական ուսում կ'ընդունէին: Այս որբանոցին մասին եկած տեղեկութիւններէն յանձնաժողովը տեղեկացաւ որ հոգաբարձութիւնը հոն գտնուող որբերէն քահանայ ու ուսուցիչ կը պատրաստէ, որոնց անհրաժեշտ պէտք ունին թեմերը եւ տեսնելով որ որբանոցը չէր բոլորած իր տեւողութեան քառամեայ շրջանը, որոշեց որ շարունակուի որբանոցը եւ մղում տրուի անոր զարգացման:

ՄԱՍԻՍ գրական շաբաթաթերթի վաղուան թիւին բովանդակութիւնն է.—

Շահիյամեանց, հայ բեմում. ԼԵՒՈՆ ԿԻՒՐՔՂԵԱՆ: — Բարիզեան տունմեր. Մօրկին մէջ. ՉԻԹԹԷ-ՍԱՐԱՖ:—Անբաժան սիրտեր (Բանաստեղծութիւն) ՄԱՌԻ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ: — Լեզուապալիարը. ՏԻԼԷԹԱՆԹ:—Շոգեսարժին սոյլը (Բանաստեղծութիւն) Վ. — Ուսուսլիծներ— Վայրկենական. Սական Վարդ. ԴԱՄԻՐ. —Թափառումներ (Գրական աշխարհէն) ՄԻՀՐ:—Բաժնուած սիրտեր (Ե. մրցանակ՝ տանուելի մրցումին) Մ. Կ. ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ:—Խմբագրական Նօթեր:

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Ահաւասիկ այն շրջաբերականը զոր Նպաստից Յանձնաժողովոյ որոշմամբ ղրկուած է վարժարաններու Հոգաբարձութեանց եւ Գաւառ. Առաջնորդներու.—

«Ինչպէս գիտէք, երբեմն Միացեալի կողմէ «Մայրենի Լեզու» անունով դասագիրք մը հրատարակուած է, չորս հատոր՝ այն է Ա. Բ. Գ. եւ Դ. տարիներու բաժնուած, եւ այս դասագրքոց սեփականութիւնը Նպաստից Յանձնաժողովին անցնելով՝ հասոյթն ըստ առաջնոյն յատկացուած է գաւառական կարօտ վարժարաններու պիտոյից:

«Հարկ չէ ըսել թէ այս դասագիրքը, օժտուած, ճոխ ու կարգաւորեալ պարունակութեամբ եւ իր հասոյթը սահմանուած բարեգործական նպատակի մը, կըրկին արժանիք ունի նախապատուութիւն վայելելու նմանօրինակ դասագրոց վրայ, եւ անհրաժեշտ է անոր գործածութիւնը հանրացնել մեր ազգային վարժարանաց մէջ: Իսկ միւս կողմէ դիւրամատչելի ընծայելու համար այս դասագրոց գնումը Նպաստից Յանձնաժողովին որոշմամբ, անոնց գներուն վրայ կտրեւոր զեղչ մը եղած է, Ա. հատորին գինը 3էն 2 ու կէս ղրուշի եւ միւս հատորներունը 5էն 4ի զեղչուելով, եւ վաճառմանց կեդրոնատեղի սահմանուած է Պիպէռճեան գրատունը՝ Պապը Ալի ճատտէսի: Ուստի ներսանց շրջաբերական գրով կը յանձնարարենք ձեզ յատկապէս որ հաճիք հրահանգ տալ որու որ անկ է եւ ձեր կողմէ եւս պէտք եղած ջանքն ու հոգածութիւնը ի գործ դնել, որպէս զի նոյն դասագիրքերը գործածուին թաղիդ ազգային վարժարանաց մէջ, եւ զգուշանան ընդունիլ անոնց տեղ ուրիշ նմանօրինակ դասագրքեր, որք Մայրենի լեզուի նմանողութեամբ հրատարակուած ու ի վաճառ հանուած են:

«Կը յուսանք որ ըստ այնմ ի գործ կը դնէք պէտք եղածը եւ կը սպասենք իմանալու ձեր ըրած կարգադրութիւնը:»

Մնամք Աղօթարար
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊ.

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 25 յունիս.—Բուէն-Հէտէրվարի կոմսին յանձնուեցաւ Հունգարիոյ նոր նախարարութեան կազմութիւնը: Կոմսը այդ նպատակով Բէշթա պիտի ուղեւորի այս իրիկուն:

ԲԷՇԹԱ:—Հունգարական հեռագրական գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ Հունգարիոյ պատերազմական նախարար Պ. ֆոն Ֆէճէրվարի աղերսագիր մը մատուցանելով կայսեր, խնդրեր է որ նոր նախարարութեան մէջ պաշտօն չտրուի իրեն, վասն զի առողջութիւնը խանգարուած է:

ԼՈՆՏՈՆ.—Եգիպտոսի Խտիվը, երէկ, Լոնտոն ժամանեց:

ՎԻԷՆՆԱ.—Երեսփ. Ժողովին մաքսային յանձնաժողովը աւարտեց մաքսային սակացոյցին վիճաբանութիւնները: Առանց փոփոխութեան ընդունեց բոլոր կէտերը բաց ի տասնըեօթէն, որոնց մասին նոր բանակցութիւններ պիտի կատարուին Հունգարիոյ հետ:

ԱԹԷՆՔ.— Երեսփ. Ժողովին կողմէ նախարարութեան դէմ տրուած քուէին հետեւանքով, նախարարապետ Պ. Տէլեաննիս վստահութեան խնդիր յարոյց: Նըպաստաւոր 114 քուէ տրուեցաւ եւ աննըպաստ՝ 95:

ՀՌՈՄ.—Զանարտէլլիի նախարարութիւնը Երեսփ. Ժողովին ներկայացաւ յայտարարութեամբ մը զոր ձախակողմը ծափահարեց: Պ. Զանարտէլլի ըսաւ թէ դահլիճին հիմը դէպի այդ կուսակցութիւնը տարածուած է:

ՊԷՐԼԻՆ.—Մինչեւ ժամ 11 համեմատական 62 ընտրութեանց արդիւնքը յայտնի եղաւ: Այսօր ընտրուեցան 14 ընկերվարականներ, 15 ազատական-ազգայնական եւ այլն:

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 25 յունիս.— Երեսփ. Ժողովը այսօր նկատողութեան առաւ այն խնդրագիրները որոնցմով կ'ինդրէ բաղկացած կրօնական 81 ուսուցանող միաբանութիւններ արտօնութիւն կը խնդրեն: Յանձնաժողովը ու Նախարարութիւնը անոնց խմբովին մերժումը կը պահանջեն: Վիճաբանութեանց շարունակութիւնը վաղուան յետաձգուեցաւ:

—Երեսփ. Ժողովին ու Ծերակոյտին նիստերը յուլիս 3ին պիտի դադրին, Հանրապետութեան Նախագահին Անգլիա ուղեւորելուն առթիւ:

ԱԹԷՆՔ.— Տէլեաննիսի Նախարարութիւնը, որուն կացութիւնը շատ դժուարացած էր, անոր Նպաստաւոր մեծամասնութիւնը լուծուած ըլլալով, իր հրաժարականը մատոյց թագաւորին որ ընդունեց: Կ'ըսուի թէ Պ. Թէօթօքիս պիտի յանձնուի նոր դահլիճին կազմութիւնը:

ՀՌՈՄ.—Նախարարութեան բարեկամները կը գուշակեն թէ Երեսփ. Ժողովին մէջ քառասուն ձայնի մեծամասնութիւն պիտի ունենայ:

ՎԻԷՆՆԱ.—Հէտէրվարի կոմս, կայսեր հետ խորհրդակցելէ ետքը, ընդունեց Հունգարիոյ նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնը:

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Օրէնպուրկը Թաշքէնդի (Թուրքեստան) միացնող երկաթուղւոյ աշխատութիւնները կը շարունակուին փութոյ պնդութեամբ: Երկաթեայ ցցերը զետեղուած են արդէն մինչեւ Թիմուրի կայարանը:

ԲԱՐԻԶ.—Հակառակ ցուրտ գրուածներուն, Նախագահ Լուպէի Լէօն ԺԳ. Պապին տալիք այցելութեան մասին ցարդ ո եւ է որոշում չկայ: Ֆրանսական կառավարութիւնը ո եւ է ձեռնարկ ըրած չէ, եւ հետեւաբար Վատիկան ալ պէտք չէ ունեցած ո եւ է պատասխան տալու:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 12 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	05½
Ամէնէն բարձր գին	»	25	67½
Ամէնէն վար գին	»	24	39
Րումէլիի երկաթուղի զոց.	ֆր.	129	62
Ամէնէն բարձր գին	»	129	87
Ամէնէն վար գին	»	129	—

ԲԱՑՈՒՄ 13 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	25	06
Րումէլիի երկաթուղի	ֆր.	129	62
Շիրքէթի Խայրիէ		80	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի ժէնէրալ Օսմ.		—	—
Դոս. Օսմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	70
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	10
» ժուիսանս		1	70
» պարտաթուղթ		481	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		498	—
Թրանսվալ		118	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		267	—
Լավերիօ		80	—
Անատոլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	40
« պարտաթուղթ	«	520	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	20
» » » չէք	»	109	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63¾
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	06

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	109	38
Շօլ Էմբէրիալ	»	90	10
Ֆլորին	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	01
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 25 Յունիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	91	63
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.	61	—
» » » Գ. բաց.	31	87
» » » Գ. զոց.	31	87
Օսմանեան Պանքա	14	12
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	43	—
» Մօնօբոլ	45	—
Պուլկարական 1888	95	—
Էժիբսիէն ունիֆիէ	104	75
Բօմինիալ	103	—
Թրանսվալ	4	75
Այտին երկաթուղի	14	50
Փոխանակագիր	25	33¼

ԲԱՐԻԶ, 25 Յունիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		96	87
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	32	60
) զոց.		32	57
» » » Բ.	»	61	80
» » » Գ.	»	34	55
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	603	—
Օսմանիէ	»	——	—
Րումէլի երկաթուղի	»	131	25
Օսմ. մաքսատուն	»	463	—
Օսմ Ռէժի	»	388	—
Բրիօրիթէ Թիւըք 4 %	»	——	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1104	—
Իտալական Ռանթ	»	102	91
Սպանիական արտաքին	»	90	37
Թրանսվալ	»	119	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	140
Դրամագերպ	»	——	—

ՊԷՐԼԻՆ, 25 Յունիս

Ռուպլը	ֆր.	——	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	132	40
Բնատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	255

ՎԻԷՆՆԱ, 25 Յունիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	41
Րումէլի երկաթուղի	»	123	75
Օսմ. Ռէժի	«	350	—

ԱՄԷՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

—օ—

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մեծարոյ հանրութեան թէ Ղալաթիա Խայրի Փաշա Խան փողոց թիւ 13 խանութը ճաշարանի վերածելով յառաջիկայ յունիսի սկիզբները պիտի բացուի «Օսմանլը Էվ Եէմէքհանէսի» անունով:

Արդէն վստահ հանրութեան քաջալերութեան վրայ, կը յայտարարեմ որ աւելի հոգ պիտի տանիմ ընտրանօք եւ համով հատով տունիկերակուրներ պատրաստելու եւ գոհացում տալու ըստ կարելւոյն:

Գոնսօլիտ խանի նախկին ծանօթ խոհարար
ՀԱՃԻ ՆՇԱՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ
6-36

ՆԱԽԿԻՆ ՎԷԼԱՍԹԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՅԱՋՈՐԴ Ֆ. ՎԻՍՔՕՆԹԻ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 25 Սանթա-Մարիա եկեղեցիին քով:

Սոյն վաճառատան մէջ յառաջիկայ յունիս 9/22էն սկսեալ դիւրամատչելի գիներով պիտի ծախուին մետաքսեղէն, բրդեղէն եւ բասմանթըրիի ու պոնէթըրիի վերաբերեալ ամէն կարգի ապրանքներ:

ՕԳՍՈՒՆԵՑԻՔ 6-12

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐՍԶԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորեալ: Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն:

Ջմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին:

ՆԿԱՐԻՉ

Նկարիչ-արուեստագէտ Պ. Արմենակ Ֆընտըգլեան որ հինգ տարի Բարիզի մէջ կատարելագործած է նկարչութեան արուեստը, Պոլսոյ Գեղարուեստից վարժարանին աշակերտէլ յետոյ, պատրաստ է ամէն նկարչական գործ կատարելու (գաբագալէմ) խիստ գոհացուցիչ պայմաններով, ամէնէն Նրբաճաշակներն իսկ գոհացնելու ստորիճան: Այս նկարիչ-արուեստագէտը կը պատրաստէ ս'աբբէ նաթիւր նկարներ, ակվարէլներ կը հանէ, շատ բնական նմանութեամբ ու խնամոտ աշխատութեամբ: Իբր յաջող բորթրէթիստ մը՝ կատարեալ Նրբութեամբ ու իրականութեամբ կը պատկերացնէ դիմագիծերը: Գիները դիւրամատչելի ու չափաւոր են, տրուած խնամեալ աշխատութեան փոխարէն: Գեղեցիկ կենդանագիր մը ունենալու համար՝ կ'արժէ սոյն արուեստագէտին դիմել, որ ոչ մէկ ջանք կը խնայէ՝ կատարեալ աշխատութիւն մը երեւան բերելու համար: Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը:

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Ապահովագրական Ընկերութիւն

Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829
Վանտոմի հրապարակ, թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	252	Միլիոն ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	107	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	120	Միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»
Դրամագլուխ և պահեստ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով: Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները: Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով «Իւնիօն»ի ապահովագրուողք ԶԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒՌԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին:

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Բոստ Քաթրըճը Օղլու
Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա, Ինայէթ խան, գործակալ Միհրան էֆ. Դաւիթեան:

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ:

Առաջնակարգ Ընկերութիւն **Հոնկրոշագ** Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՐԼՃԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ են։ Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ չահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ եռամեակ տոկոսի սակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանչ տղայոց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

ԿԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՅԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ՝ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

Փոխ-Գործակալութիւն — ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ — Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ

Ղալաթիա, Ինայէթ խան, Թ. 10, Օսմ. Պանքային դիմացը — ԴԻՒԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՋԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ — ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՌՆԱՍԵԱՆԻ, Պոլիս Պառնասեան խան

Էն Առաջ Սա Կարդացէք

ՀՈՎԱՆՈՑԱՎԱՃԱՌ

ՄԻՋԻՆՏԱԾ ՀԱՅԿԱԶՆ

Քանի մը հարիւր կամ հազար ղրուշ ծախսելով կը գնէք կամ շինել կու տաք զգեստ, չապիկ, ֆէս եւ գլխարկ՝ վայելելու եւ վայլեցնելու համար։ Աղէկ։ Բայց ի՛նչ օգուտ. եթէ անձրեւի մը բռնուիք ու եթէ հովանոց չունենաք — կամ անձրեւ չանցնող հովանոց մը — ատոնք ամբողջ կը բծաւորին եւ նորութեան չէնքնորհքը չի մնար վրանին։ Ուստի, խնամով շինուած, ձեւաւոր եւ բնաւ անձրեւ չթափանցող ՀՈՎԱՆՈՑ մը գնեցէք Ղալաթիոյ հռչակաւոր հովանոցավաճառ Միհրդատ Հայկազնէն։ Գոհ կը մնաք։

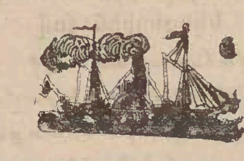

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յունիս 30ին Պիքինի, Մարսիլիայէն։
Յուլիս 6ին Սինֆասի Անտ. եղերքէն, Հանեօ, Անվէրսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յուլիս 1ին Պիքինի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօրօսիսք,
» 7ին Սինֆասի, ուղ. Մարսիլիա։
Յունիս 26ին Հանեօ, Տրապիզոն Պաթում։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաքէօյ վրայ։ 516 Թ. ՌԸՍՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ութէ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Օրիվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթանիա	8845	Թիբիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2552
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուլտոնիա	7269	Շէրպուրկ	161

Շաբաթուկ շոգենաւը, նաւապետ Քէրոլինէս, ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի յուլիս 4ին։

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փաշա։ 255

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԴԱԲՍԻԿՆԵՐԸ

Միզային կործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամէնէն ազդուն և ամենապաւ բուժիչն է։
Վաճառատեղին՝ դեղարան Լագռուա, 31, Rue Philippe-de-Girard, PARIS.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով

Որ կը կէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուականը (20 Սեֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի Ճամի Հասքոյիւ փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը։

Փոխ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Չասօխ Մահմուտփաշա, Չարշըլը խան, Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքնաղ դրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պոն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի եաեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ Թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար Չարշը պոյը, Թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզի տունը։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք տանջ ներելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, Բուդէս Եանոսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու գեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են. գ. փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօսեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և առ գիրգու կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ ուրիշ մաքրողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առաուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմէջ երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն տարի թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։ 504

VIN DE BUGEAUD

TONI-NUTRITIF au QUINQUINA et au CACAO

ՊԻՒԺՈՅԻ ԳԻՆԻ

ԿՈՐՈՎԻՉ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԻՆՈՒԱԾ ՔԻՆՔԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ՔԱՔԱՕՅՈՎ

Կորովիչ դեղերու լաւագոյնը։ Կը վերանորոգէ արիւնը, ուժերը, կը զօրացնէ մարսողութիւնը, կը գրգռէ ախորժակը, կը կազդուրէ ստամոքսային գործարանները, մէկ խօսքով կը յարմարի բոլոր տկար ու յոգնած մարդոց։
ՊԻՒԺՈՅԻ ԳԻՆԻՆ կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ. — P. LEBEAULT & Cie
5, Rue Bourg-l'Abbé, PARIS

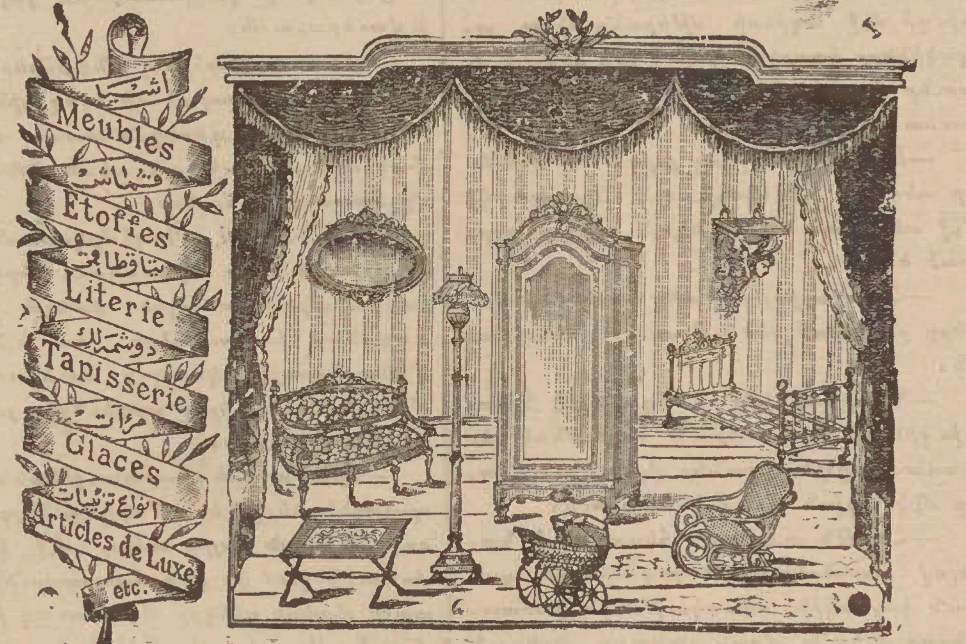

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ

ԺՈՐԺ ԲՍԱԼԹԻԻ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

Բերա, Գապրիստան փողոց, քաղաքապետութեան ճէմին դիմաց

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Ննջասենեակներու, սրահներու, ճաշասրահներու յատուկ կարասեաց։ Ամերիկեան կարասիներ։ Իտալիոյ միակ գործարաններու կարասիներու մթերանոց (գործարանի գնով վաճառում)։ Ամբողջական կահաւորում տուներու, պաղակներու, գրասենեակներու, ևայլն։

744 ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 5—52

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Բօզարիօ	186
Ալէքթ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօւնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիբիօ	1735
Արիոսգօ	2274	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինատ	3720	Միլօ	1057	Սրէբօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մոնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօբիօ	3827
Պրֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օճիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօբբիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրազօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասբօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիբակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլոքատօ	4235	Կիգանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Ալէբօ շոգենաւը, նաւապետ Պէնկամ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Քօնկօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի սոյն 5ին։

Դիմել առ գործակալը Տ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՏ
Թ. 22—24 Քէւչէճի Մէյէթ խան Ղալաթիա 377

COMP **RUSSE**

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Շբ.	10/23	Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	11/24	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիայէն Բոր-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ.
Դշ.	11/24	Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Եշ.	12/25	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Եշ.	12/25	Սեվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր.	13/26	Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ.	14/27	Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սաիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ից յետ միջօրէի։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմէնեան	10500	Եմիլշիրն	3500
Քէսդրիան	10500	Ալրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գասդոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մէնծօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	80
Եապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն պլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆԴԷՆ Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ Քօֆադառեան խան։ 600

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Գորոնյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Բամսէգ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ծարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքընի	1500
Մարեոթիս	2500	Գիւլէա	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ. Ուէթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
134 31. Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ։

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՐԻՑԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի (75)

ՑՈՐԺԻՆԱԼ ՏԻՒ ՊՈՒԱԳՈՊԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԺՈՐԺԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Է

—Շատ տարօրինակ կին մըն է անիկա։

—Տեսա՞ծ էք զայն։

—Այո՛, տիկին։ Այս առտու տեսայ զայն, ու տակաւին ինքզ'նքիս կը հարցնեմ թէ դռնապանուհիի ձեւին տակ ծպտուած իշխանուհիի մը հետ չէ՞ր գործս։ Պաթինեոլ գտնուող խեղճուկ տան մը դռնապանուհին է, բայց դշխոյի կերպարանք ունի։

—Ատկէ կը հասկցուի թէ ինչո՛ւ համար չցարեհաճեցաւ տեղէն երերալ, շընորհակալ ըլլալու համար ինծի։ Բայց կը բաւէ որքան խօսեցանք Պ. Ժորժէի վրայ։ Զինավարժութիւն կ'ընէ՞ք։

—Երբեմն։

—Ո՛հ, լաւ. ուրեմն չէք մերժեր գաս մը տալու ինծի։ Բարտիքին համբեցի, որովհետեւ ա՛լ սորվեցնելիք բան չունի ինծի։ Գէթ անոր չափ վարժ եմ։ Կը յուսամ թէ ինծի հետ պիտի չափուիք։

Մաքսիմ զարմացած մնաց։ Անշուշտ տիկին Նալթայի հետ սուսերամարտութիւն ընելու համար չէր եկած հոն, ու հիմա ինք ալ չէր գիտեր ի՛նչ պատասխան տար այդ անակնկալ առաջարկին։

Բժիշկը կարեկցօրէն փորձեց տագնապէ ազատել Մաքսիմը։

—Կոմսուհի, ձեզի պատուիրեցի որ մարմնակրթանքի հետեւիք, բայց չըսի որ չարաչար գործածէք այդ պատուէրս, ըսաւ Պ. Վիլլակոս։ Ժամ մը սուսերամարտութիւն կը բաւէ յօղացաւէ տառապող կնոջ մը համար։

—Յոգնած չեմ։ Տեսէք, տօքթէօր, բազկերակս այնքան հանդարտ է որ իբր թէ նոր ելած եմ քունէս, պատասխանեց կոմսուհին, Պ. Վիլլակոսի երկարելով ձերմակ ուլի մորթով ձեռնոցապատ ձեռք մը։

Զինավարժութեան յատուկ իր թիկնոցակը կը վերջանար երկու երկար ձեռնոցներով, պարահանդէսի ձեռնոցներ՝ ինը կոճակներով։

Աշխարհիկ կինը երեւան կու գար արտակեդրոն կնոջ մը կերպարանքին տակ։

—Ձեզի կը ձգեմ խորհիլ, սիրելի կոմսուհի, ըսաւ Հունգարացին ժպտագին. բայց կը խնդրեմ որ իմ դարմանումիս հակառակ չվարուիք։ Ի՞նչպէս կ'ուզէք որ դարմանեմ ձեզ, եթէ իմ պատուէրներուս չհետեւիք։ Մնաց որ, կը տեսնէք թէ բարեկամս, Տօրժէր, զինավարժութեան յատուկ զգեստներ չի կրեր։

—Ի՛նչ փոյթ։ Ձեր բարեկամը պիտի հաճի դիմակ մը անցընել երեսին վրայ եւ սուսերամարտութեան ձեռնոց մը դընել։ Ատ է բոլոր պէտք եղածը։ Մէկ կամ երկու հարուած պիտի բաւեն, անոր խաղալու ճարտարութիւնը երեւան բերելու համար։

Մաքսիմ զգաց թէ ալ ելս միջոց չկար ընկրկելու։ Կոմսուհին կը դիտէր զայն իր պայծառ աչքերով, ու այդ նայուածքը մինչեւ հոգիին խորը կը ցնցէր զինքը։

Կը սկսէր ըմբռնել թէ ալ ելս անկարելի պիտի ըլլար դիմադրել այդ աչքերուն, մանաւանդ որ տգեղ ալ չէր գլոտններ զանոնք։

Մաքսիմ օգուտ քաղելով կոմսուհիին ըրած թոյլտուութենէն, հագուստները չհանեց. միայն որ կը ջանար ծաղրելի ըլլալէ խուսափիլ, զգեստները փոխելով տիկին Նալթայի առջեւ։

Գնաց պատէն վար առաւ ձեռնոց մը, դիմակ մը եւ փորձասուր մը։ Թեթեւօրէն պատրաստուեցաւ, ու գնաց կայնեցաւ կոմսուհիին առջեւ, որ արդէն իսկ պատրաստ էր։

—Շնորհակալութիւն, պարոն, ըսաւ մանկամարդ կինը զուարթօրէն. կը տեսնեմ որ մտացի էք։ Դիտէք կնոջ մը քըմահաճոյքին համակերպիլ։

Ու առանց ուրիշ նախաբանի, սկսաւ սուրը շարժել։

Մաքսիմ չտկեց ինքզինքը։ Շատ լաւ կը շարժէր իր սուրը, գոհունակութիւն զգալով այն առիթին համար, որով իր իր կենցաղագիտութիւնը ցոյց պիտի տար այդ ամազոնին, որ անպարտելի կը կարծէր ինքզինքը։ Նոյն իսկ կը խորհէր թէ դիւրաւ պիտի յաղթէր կոմսուհիին, որովհետեւ կը կասկածէր թէ լեհ դասատուն ակնածանքի համար միայն յաղթըւած ըլլար իր փարթամ աշակերտուհիէն։

Ըղձալով տեսաւ որ կը սխալէր իր կարծիքին մէջ։ Տիկին Նալթա սուսերամարտութեան այլանդակ եղանակ մը ի գործ կը դնէր, ինչ որ չուարեցուց զինքը։ Մերթ իրեն այնպէս կը թուէր թէ ձախլիկի մը դէմ կը պայքարէր։

Սակայն իր պաղարիւնութիւնը գտաւ, եւ որովհետեւ սուսերամարտութեան մէջ շատ վարժ էր, կոցաւ ինքզինքը պաշտպանել. բայց քանի մը խուսափանքի լաւ շարժումներէ յետոյ, հարուածը ընդունեց։

—Անձնատուր կ'ըլլամ, տիկին, ըսաւ, վար իջեցնելով փորձասուրը։

Մաքսիմ կը յուսար որ կոմսուհին պիտի բաւականանար այդչափով։

—Ո՛չ, ո՛չ, ըսաւ կոմսուհին։ Այս հարուածը պէտք չէ հաշուի առնել։ Ատոն չունեցաք իմ յարձակումներուս եղանակը հասկնալու։ Միեւնոյն դիրքերին չենք պատկաներ։ Ձեր խաղը իմինէս աւելի կանոնաւոր է. ի վերջոյ դուք յաղթական պիտի ելլէք։ Շարունակենք ուրեմն։

Կոմսուհին սկսաւ պաշտպանողական շարժիլ, ու Մաքսիմ ալ ստիպուեցաւ այդպէս ընել։

Այս անգամ Մաքսիմ լրջօրէն պայքարեցաւ։ Հաշուեց իր կեղծ հարուածները, իր նահանջումները աւելի սեղմ ըրաւ, մանաւանդ աւելի հոգ տարաւ խուսափումքի հարուածներու մասին, յոգնեցնելու համար իր հակառակորդը, որ շատ եռանդով յարձակելուն՝ չպիտի կըրնար մինչեւ վերջը դիմանալ։

Կը մտադրէր օգուտ քաղել առաջին առիթէն, երբ անիկա տկարանար, թուրի հարուած մը տալու անոր, ճարտարօրէն պատրաստուած, ու կնահաճօրէն մղուած մինչեւ կուրծքը, զայն քերելով անցնելով, առանց սաստկացնելու հարուածը։

Այս գեղեցիկ հաշիւը ի դերեւ ելաւ այն դիպուածներէն մէկուն պատճառաւ, զորս չէր կրնար կանխատեսել ճարպիկ սուսերամարտիկը։

Կռուի տաք միջոցին, կոմսուհիին բծասուրը թեթեւ մը քսուեցաւ Մաքսիմի դաստակին ու թեզանիքին տակ մտաւ։

Տիկին Նալթա աշխուժով ետ քաշեց փորձասուրը, բայց անիկա կառչած ըլլալով ապարանջանին, կատարուած ճիգին հետեւանքով՝ պատռեցաւ Մաքսիմի դաստակէն ու գետին ինկաւ ապարանջանը։

Մաքսիմ զգացած զարմանքէն մոռցաւ պատասխանել կոմսուհիին հարուածին, որ նշմարելով պատահարը, իսկոյն երեսէն հանեց դիմակը ու ըսաւ.

—Պարո՛ն, միթէ վիրաւորեցի՞ ձեզ։

—Ո՛չ... մրմնջեց երիտասարդը։

—Թերեւս սիրտէն վիրաւորեցիք զայն, գոչեց տօքթ. Վիլլակոս ծիծաղելով։ Կոմսուհի, ձեր բծասուրը իր տեղէն հանեց Պ. Տօրժէրի մէկ ապարանջանը՝ որ սիրոյ գրաւական մը ըլլալու երեւոյթը ունի։

Ըս ըսելէն յետոյ՝ տօքթ. Վիլլակոս գետնէն առաւ ապարանջանը ու կոմսուհիին կարկառեց զայն։

Մաքսիմ ալ դիմակը վար առած էր, անմխիթար կերպարանք մը ստացած։

—Ի՛նչ պիտի պատասխանեմ, եթէ ըլլէ ուզէ այս ապարանջանը, ինչպէս ըրաւ Սէքիինկի Թիագել կինը, կը խորհէր Մաքսիմ մտովի. կրո՞ղ միթէ գիտեմ ի՛նչ պատասխանելիքս։

(Շարունակելի)